

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, ह॒रिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठः
(वाक्य सहित)

चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

---

Version Notes:

This is now the current Version 2.0 dated June 30, 2024.

1. This replaces the earlier version 1.1 dated June 30, 2022.
2. This version has been updated with the errors found and reported till June15, 2024.
3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done wherever applicable.
4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id "vedavms@gmail.com"

Earlier Versions

1st	Version Number	0.0 dated 31st January 2019
2nd	Version Number	0.0 dated 31st August 2019
3rd	Version Number	1.0 dated 31st December 2020
4th	Version Number	1.1 dated 30th June 2022

Table of Contents

**4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थ
काण्डं 4**

4.3 चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – चित्तिवर्णनं.....4

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

चतुर्थ काण्डं

4.3 चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – चितिवर्णनं

TS 4.3.1.1

अपां॑ त्वेमन्त् सादयाम्यपां॑ त्वोद्मन्त् सादयाम्यपां॑ त्वा भस्मन्त्॑
सादयाम्यपां॑ त्वा ज्योतिषि॑ सादयाम्यपां॑ त्वाऽयने॑ सादयाम्यर्णवे॑ स॒दने॑
सीद॑ समु॒द्रे स॒दने॑ सीद॑ सलिले॑ स॒दने॑ सीदापां॑ क्षये॑ सीदापा॑
सधि॑षि सीदापां॑ त्वा स॒दने॑ सादयाम्यपां॑ त्वा स॒धस्थे॑ सादयाम्यपां॑
त्वा पु॒रीषे॑ सादयाम्यपां॑ त्वा यो॒नौ ( ) सादयाम्यपां॑ त्वा पा॒थसि॑
सादयामि॑ गा॒यत्री छन्द॑-स्त्रि॒ष्टुप् छन्दो॑ जगती॑ छन्दो॑ऽनु॒ष्टुप् छन्दः॑
पङ्क्ति॑ र॒छन्दः॑ ॥ 1

TS 4.3.1.1 - Padam

अ॒पाम् । त्वा । ए॒मन्त् । सा॒दया॒मि । अ॒पाम् । त्वा । ओ॒द्मन्त् ।
सा॒दया॒मि । अ॒पाम् । त्वा । भ॒स्मन्त् । सा॒दया॒मि । अ॒पाम् । त्वा ।

ज्योति॑षि । सा॒दया॒मि । अ॒पाम् । त्वा । अ॒यने । सा॒दया॒मि । अ॒र्णवे ।
सद॑ने । सीद॑ । स॒मु॒द्रे । सद॑ने । सीद॑ । स॒लि॒ले । सद॑ने । सीद॑ ।
अ॒पाम् । क्षयै॑ । सीद॑ । अ॒पाम् । स॒धि॒षि । सीद॑ । अ॒पाम् । त्वा ।
सद॑ने । सा॒दया॒मि । अ॒पाम् । त्वा । स॒ध॒स्थ इति॑ स॒ध – स्थे ।
सा॒दया॒मि । अ॒पाम् । त्वा । पु॒री॒षे । सा॒दया॒मि । अ॒पाम् । त्वा ।
यो॒नौ ( ) । सा॒दया॒मि । अ॒पाम् । त्वा । पा॒थ॒सि । सा॒दया॒मि ।
गा॒य॒त्री । छन्दः॑ । त्रि॒ष्टुप् । छन्दः॑ । जग॑ती । छन्दः॑ ।
अ॒नु॒ष्टु॒बि॒त्यनु॑ – स्तुप् । छन्दः॑ । प॒ङ्क्तिः॑ । छन्दः॑ ॥ 1 (65)

(यो॒नौ – पञ्च॑दश च) (A1)

TS 4.3.2.1

अ॒यं पु॒रो भुव॑स्तस्य प्रा॒णो भौवा॑यनो वस॒न्तः प्रा॒णाय॑नो गा॒य॒त्री
वा॒स॒न्ती गा॒य॒त्रियै॑ गा॒य॒त्रं गा॒य॒त्रा-दु॒पा॒ञ्शु॒रु॒पा॒ञ्शो-स्त्रि॒वृत् त्रि॒वृ॒तो
रथ॑न्तर॒ञ् रथ॑न्तराद्-वसि॒ष्ठ ऋ॒षिः प्र॒जाप॑तिगृही॒तया॑ त्वया॑ प्रा॒णं
गृ॒ह्णामि॑ प्र॒जाभ्यो॑ऽयं दक्षि॒णा वि॒श्वकर्मा॑ तस्य॒ मनो॑ वैश्व॒कर्म॑णं ग्री॒ष्मो
मा॒न॒स॒स्त्रि॒ष्टुग् ग्री॒ष्मी त्रि॒ष्टुभ॑ ऐ॒डमै॒डा-द॑न्तर्या॒मोऽन्तर्या॑मात्

पञ्चदशः पञ्चदशाद्-बृहद्-बृहतो भरद्वाज ऋषिः
प्रजापतिगृहीतया त्वया मनो – [ ] 2

TS 4.3.2.1 - Padam

अयम् । पुरः । भुवः । तस्य । प्राण इति प्र – अनः । भौवायनः ।
वसन्तः । प्राणायनः । गायत्री । वासन्ती । गायत्रियै । गायत्रम् ।
गायत्रात् । उपाञ्शुरित्युप – अञ्शुः । उपाञ्शोरित्युप – अञ्शोः ।
त्रिवृदिति त्रि – वृत् । त्रिवृत इति त्रि – वृतः । रथन्तरमिति
रथं – तरम् । रथन्तरादिति रथं – तरात् । वसिष्ठः । ऋषिः ।
प्रजापतिगृहीतयेति प्रजापति – गृहीतया । त्वया । प्राणमिति
प्र – अनम् । गृह्णामि । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः । अयम् ।
दक्षिणा । विश्वकर्मेति विश्व – कर्मा । तस्य । मनः ।
वैश्वकर्मणमिति वैश्व – कर्मणम् । ग्रीष्मः । मानसः । त्रिष्टुक् ।
ग्रैष्मी । त्रिष्टुभः । ऐडम् । ऐडात् । अन्तर्याम इत्यन्तः – यामः ।
अन्तर्यामादित्यन्तः – यामात् । पञ्चदश इति पञ्च – दशः ।

पञ्चदशादिति पञ्च-दशात् । बृहत् । बृहतः । भरद्वाजः । ऋषिः ।
प्रजापतिगृहीतयेति प्रजापति – गृहीतया । त्वया । मनः । 2 (50)

TS 4.3.2.2

गृह्णामि प्रजाभ्योऽयं पश्चाद्-विश्वव्यचास्तस्य चक्षुर्वैश्वव्यचसं
वर्षाणि चाक्षुषाणि जगती वार्षी जगत्या ऋक्षम-मृक्षमा-च्छुक्रः
शुक्राथ् सप्तदशः सप्तदशाद् वैरूपं वैरूपाद् विश्वामित्र ऋषिः
प्रजापतिगृहीतया त्वया चक्षुर्गृह्णामि प्रजाभ्य इदमुत्तराथ् सुवस्तस्य
श्रोत्रं सौवर्गं शर-च्छ्रौत्र्यनुष्टुप्-छारद्यनुष्टुभः स्वारं स्वारात्मन्थी
मन्थिन एकविंश एकविंशाद् वैराजं वैराजाज्जमदग्निर् ऋषिः
प्रजापतिगृहीतया – [ ] 3

TS 4.3.2.2 - Padam

गृह्णामि । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः । अयम् । पश्चात् ।
विश्वव्यचा इति विश्व – व्यचाः । तस्य । चक्षुः ।
वैश्वव्यचसमिति वैश्व – व्यचसम् । वर्षाणि । चाक्षुषाणि ।
जगती । वार्षी । जगत्याः । ऋक्षमम् । ऋक्षमात् । शुक्रः ।

शु॒क्रात् । स॒प्त॒द॒श इति स॒प्त – द॒शः ।

स॒प्त॒द॒शादि॒ति स॒प्त–द॒शात् । वै॒रूप॒म् । वै॒रूपा॒त् । वि॒श्वामि॒त्र इति॑
वि॒श्व – मि॒त्रः । ऋ॒षिः । प्र॒जाप॒तिगृ॒हीत॒येति॑ प्र॒जाप॒ति – गृ॒हीत॒या ।
त्वया॑ ॥ चक्षुः॑ । गृ॒ह्णामि॑ । प्र॒जाभ्य॑ इति प्र – जाभ्यः॑ । इ॒दम् ।

उ॒त्तरा॑दि॒त्युत् – त॒रात् । सु॒वः । तस्य॑ । श्रो॒त्रम् ॥ सौ॒वम् । श॒रत् ।

श्रौ॒त्री । अ॒नुष्टु॒बित्य॑नु – स्तुप् । शार॒दी । अ॒नुष्टु॒भ इत्य॑नु – स्तु॒भः ।

स्वा॒रम् । स्वा॒रात् । म॒न्थी । म॒न्थिनः॑ । ए॒कवि॒ंश इत्ये॑क – वि॒ंशः ।

ए॒कवि॒ंशादि॒त्येक॑ – वि॒ंशात् । वै॒राज॒म् । वै॒राजा॒त् । ज॒मद॑ग्निः ।

ऋ॒षिः । प्र॒जाप॒तिगृ॒हीत॒येति॑ प्र॒जाप॒ति – गृ॒हीत॒या । 3 (50)

TS 4.3.2.3

त्वया॑ श्रो॒त्रं गृ॒ह्णामि॑ प्र॒जाभ्य॑ इ॒यमु॒परि॑ म॒तिस्त॒स्यै वाङ् मा॒ती हे॒मन्तो॑

॥ वा॒च्याय॒नः प॒ङ्क्तिर् हे॒मन्ती॑ प॒ङ्क्त्यै॑ नि॒धन॑वन्नि॒धन॑वत आग्र॒यण॑

॥ आग्र॒यणा॒त् त्रि॒णव॑त्रयस्त्रि॒ंशौ त्रि॒णव॑त्रयस्त्रि॒ंशाभ्या॑ं शा॒क्वरै॑वते

॥ शा॒क्वरै॑वताभ्यां ॥ वि॒श्वक॑र्मर्षिः॑ प्र॒जाप॒तिगृ॒हीत॒या त्वया॑ वाचं॑ गृ॒ह्णामि॑

प्र॒जाभ्यः॑ ॥ 4

TS 4.3.2.3 - Padam

त्वया॑ । श्रो॒त्रम् । गृ॒ह्णामि॑ । प्र॒जाभ्य॑ इति॑ प्र-जाभ्यः॑ । इ॒यम् ।
उ॒परि॑ । म॒तिः । तस्यै॑ । वाक् । मा॒ती । हे॒मन्तः॑ । वा॒च्याय॑नः ।
प॒ङ्क्तिः । है॒मन्ती॑ । प॒ङ्क्त्यै॑ । नि॒धन॑वदिति॑ नि॒धन॑ – व॒त् ।
नि॒धन॑वत॒ इति॑ नि॒धन॑ – व॒तः । आ॒ग्रय॑णः । आ॒ग्रय॑णात् ।
त्रि॒णव॑त्रयस्त्रि॒ञ्शवि॑ति॑ त्रि॒णव॑ – त्रय॑स्त्रि॒ञ्शौ ।
त्रि॒णव॑त्रयस्त्रि॒ञ्शाभ्या॑मिति॑ त्रि॒णव॑ – त्रय॑स्त्रि॒ञ्शाभ्या॑म् ।
शा॒क्वर॑रैवते॑ इति॑ शा॒क्वर॑ – रै॒वते॑ ।
शा॒क्वर॑रैवताभ्यामिति॑ शा॒क्वर॑ – रै॒वताभ्या॑म् ।
वि॒श्वक॑र्मेति॑ वि॒श्व – क॒र्मा । ऋ॒षिः ।
प्र॒जाप॑तिगृहीतयेति॑ प्र॒जाप॑ति – गृ॒हीत॑या । त्वया॑ । वा॒चम् । गृ॒ह्णामि॑ ।
प्र॒जाभ्य॑ इति॑ प्र – जाभ्यः॑ ॥ 4 (30)

(त्वया॑ म॒नो-ज॑मद॒ग्निर्-ऋ॒षिः प्र॒जाप॑तिगृहीतया-त्रि॒ञ्शच्च॑) (A2)

TS 4.3.3.1

प्राची॑ दि॒शां व॑स॒न्त ऋ॒तूना॑म॒ग्निर्दे॒वता॑ ब्र॒ह्म द्र॑वि॒णं त्रि॒वृथ् स्तो॒मः
स उ॑ पञ्चद॒शव॑र्त॒नि-स्त्र्य॒विर्वयः॑ कृ॒तम॑या॒नां पु॒रोवा॑तो वा॒तः सा॒नग
ऋ॒षिर्दक्षि॑णा दि॒शां ग्री॒ष्म ऋ॒तूना॑मिन्द्रो॑ दे॒वता॑ क्ष॒त्रं द्र॑वि॒णं पञ्च॑द॒शः
स्तो॒मः स उ॑ सप्तद॒शव॑र्त॒निर् दि॒त्यवा॑ड्-वय॒स्त्रेता॑ऽया॒नां दक्षि॑णाद्वा॒तो
वा॒तः स॒नात॑न ऋ॒षिः प्र॒तीची॑ दि॒शां व॑र्षा ऋ॒तूनां वि॒श्वे

दे॒वा दे॒वता॑ वि॒ड्-[ ] 5

TS 4.3.3.1 - Padam

प्राची॑ । दि॒शाम् । व॑स॒न्तः । ऋ॒तूना॑म् । अ॒ग्निः । दे॒वता॑ । ब्र॒ह्म ।
द्र॑वि॒णम् । त्रि॒वृदि॑ति त्रि - वृत् । स्तो॒मः । सः । उ॑ ।
पञ्च॑द॒शव॑र्त॒निरि॑ति पञ्चद॒श - वर्त॑निः । त्र्य॒विरि॑ति त्रि - अ॒विः ।
वयः॑ । कृ॒तम् । अ॒या॒नाम् । पु॒रोवा॑त इति पु॒रः - वा॒तः । वा॒तः ।
सा॒नगः । ऋ॒षिः । दक्षि॑णा । दि॒शाम् । ग्री॒ष्मः । ऋ॒तूना॑म् । इन्द्रः॑ ।
दे॒वता॑ । क्ष॒त्रम् । द्र॑वि॒णम् । पञ्च॑द॒श इति॑ पञ्च - द॒शः । स्तो॒मः ।
सः । उ॑ । सप्त॑द॒शव॑र्त॒निरि॑ति सप्तद॒श - वर्त॑निः ।
दि॒त्यवा॑डिति दि॒त्य - वा॑ट् । वयः॑ । त्रेता॑ । अ॒या॒नाम् ।

दक्षि॒णाद्वा॒त इति॑ दक्षि॒णात् – वा॒तः । वा॒तः ।

स॒ना॒त॒न इति॑ स॒ना – त॒नः । ऋ॒षिः । प्र॒ती॒ची॑ । दि॒शाम् । व॒र्षाः ।

ऋ॒तूनाम् । वि॒श्वे॑ । दे॒वाः । दे॒वता॑ । विट् । 5 (50)

TS 4.3.3.2

द्र॒वि॒णꣳ स॒प्तद॒श स्तो॒मः स उ॑-वे॒कवि॒ꣳश॒वर्त॑नि-स्त्रि॒व॒त्सो
वयो॑ द्वा॒परो॒ऽया॒नां प॒श्चाद्वा॒तो वा॒तोऽह॒भून् ऋ॒षिरु॒दी॒ची दि॒शाꣳ
श॒रद्-ऋ॒तूनां मि॒त्राव॑रु॒णौ दे॒वता॑ पु॒ष्टं द्र॒वि॒णमे॒कवि॒ꣳशः स्तो॒मः स
उ॑ त्रि॒णव॑वर्त॑नि-स्तु॒र्यवा॑ड् वय॑ आ॒स्क॒न्दो ऽया॒ना-मु॒त्तरा॑द्-वा॒तो वा॒तः
प्र॒ल ऋ॒षिरु॒र्ध्वा दि॒शाꣳ हे॒म॒न्त॒शि॒शिरा॑व॒तूनां बृ॒हस्प॑ति॒र्दे॒वता॑ व॒र्चो
द्र॒वि॒णं त्रि॒णव॑ स्तो॒मः स उ॑ त्रय॒स्त्रि॒ꣳश॒वर्त॑निः प॒ष्ठवा॑द्वयो ( )
ऽभि॒भूर॑या॒नां वि॒ष्वग्वा॒तो वा॒तः सु॒पर्ण॑ ऋ॒षिः पि॒तरः पि॒ताम॑हाः प॒रेऽव॑रे
ते नः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्त्वस्मि॑न् ब्र॒ह्म॒न्नस्मि॑न् क्ष॒त्रेऽस्या-मा॒शि॒ष्यस्यां
पु॒रो॒धाया॑म॒स्मिन् क॑र्म॒न्नस्यां दे॒वहू॑त्यां ॥ 6

TS 4.3.3.2 - Padam

द्र॒वि॒णम् । स॒प्त॒द॒श इति॑ स॒प्त – द॒शः । स्तो॒मः । सः । उ ।
ए॒क॒वि॒ं॒श॒व॒र्त॒नि॒रि॒त्ये॒क॒वि॒ं॒श – व॒र्त॒निः । त्रि॒व॒थ्स इति॑ त्रि॒-व॒थ्सः ।
वयः॑ । द्वा॒परः । अ॒या॒नाम् । प॒श्चा॒द्वा॒त इति॑ प॒श्चा॒त्-वा॒तः । वा॒तः ।
अ॒ह॒भू॒नः । ऋ॒षिः । उ॒दी॒ची । दि॒शाम् । श॒रत् । ऋ॒तू॒नाम् ।
मि॒त्रा॒व॒रु॒णा॒वि॒ति मि॒त्रा – व॒रु॒णौ । दे॒वता॑ । पु॒ष्टम् । द्र॒वि॒णम् ।
ए॒क॒वि॒ं॒श इत्ये॑क – वि॒ं॒शः । स्तो॒मः । सः । उ ।
त्रि॒ण॒व॒व॒र्त॒नि॒रि॒ति त्रि॒ण॒व – व॒र्त॒निः । तु॒र्य॒वा॒डि॒ति तु॒र्य – वा॒ट् ।
वयः॑ । आ॒स्क॒न्द इत्या॑ – स्क॒न्दः । अ॒या॒नाम् । उ॒त्तरा॑द्वा॒त
इत्यु॑त्तरा॒त् – वा॒तः । वा॒तः । प्र॒लः । ऋ॒षिः । ऊ॒र्ध्वा । दि॒शाम् ।
हे॒म॒न्त॒शि॒शि॒रा॒वि॒ति हे॒म॒न्त – शि॒शि॒रौ । ऋ॒तू॒नाम् । बृ॒ह॒स्प॒तिः ।
दे॒वता॑ । वर्चः॑ । द्र॒वि॒णम् । त्रि॒ण॒व इति॑ त्रि – न॒वः । स्तो॒मः । सः ।
उ । त्रय॑स्त्रि॒ं॒श॒व॒र्त॒नि॒रि॒ति त्रय॑स्त्रि॒ं॒श – व॒र्त॒निः । प॒ष्ट॒वा॒दि॒ति
प॒ष्ट – वा॒त् । वयः॑ ( ) । अ॒भि॒भू॒रि॒त्य॒भि – भूः । अ॒या॒नाम् ।
वि॒ष्व॒ग्वा॒त इति॑ वि॒ष्वक् – वा॒तः । वा॒तः । सु॒पर्ण॑ इति॑ सु – पर्णः॑ ।

ऋषिः । पितरः । पितामहाः । परे । अवरे । ते । नः । पान्तु । ते ।
 नः । अवन्तु । अस्मिन् । ब्रह्मन् । अस्मिन् । क्षत्रे । अस्याम् ।
 आशिषीत्या – शिषि । अस्याम् । पुरोधायामिति पुरः – धायाम् ।
 अस्मिन् । कर्मन् । अस्याम् । देवहूत्यामिति देव-हूत्याम् ॥ 6 (78)

(विट् – पष्ठवाद् वयो – ऽष्टाविंशतिश्च) (A3)

TS 4.3.4.1

ध्रुवक्षितिर् ध्रुवयोनिर् ध्रुवाऽसि ध्रुवां योनिमा सीद साद्ध्या ।
 उख्यस्य केतुं प्रथमं पुरस्तादश्विना ऽर्ध्वर्यू सादयतामिह त्वा ॥
 स्वे दक्षे दक्षपितेह सीद देवत्रा पृथिवी बृहती रराणा ।
 स्वासस्था तनुवा सं विशस्व पितेवैधि सूनव आ
 सुशेवा ऽश्विना ऽर्ध्वर्यू सादयतामिह त्वा ॥
 कुलायिनी वसुमती वयोधा रयिं नो वर्द्ध बहुलं सुवीरं । 7

TS 4.3.4.1 - Padam

ध्रुवक्षितिरिति ध्रुव – क्षितिः । ध्रुवयोनिरिति ध्रुव-योनिः । ध्रुवा ।
 असि । ध्रुवाम् । योनिम् । एति । सीद । साद्ध्या ॥ उख्यस्य ।

के॒तुम् । प्र॒थ॒मम् । पु॒रस्ता॑त् । अ॒श्विना॑ ॥ अ॒ध्व॒र्यू इति॑ । सा॒द॒य॒ताम् ।
 इ॒ह । त्वा ॥ स्वे । दक्षे॑ ॥ दक्ष॑पि॒तेति॑ दक्ष – पि॒ता । इ॒ह । सी॒द ।
 दे॒व॒त्रेति॑ दे॒व – त्रा । पृ॒थि॒वी । बृ॒हती॑ । र॒राणा ॥ स्वा॒स॒स्थेति॑
 सु – आ॒स॒स्था । त॒नु॒वा ॥ स॒मि॒ति । वि॒श॒स्व । पि॒ता । इ॒व । ए॒धि ।
 सू॒न॒वे ॥ ए॒ति । सु॒शे॒वेति॑ सु – शे॒वा ॥ अ॒श्विना॑ ॥ अ॒ध्व॒र्यू इति॑ ।
 सा॒द॒य॒ताम् । इ॒ह । त्वा ॥ कु॒ला॒यिनी॑ ॥ व॒सु॒मतीति॑ व॒सु – म॒ती ।
 व॒यो॒धा इति॑ व॒यः – धाः । र॒यिम् । नः । व॒र्द्ध । ब॒हु॒लम् ।
 सु॒वी॒र॒मि॒ति सु – वी॒रम् ॥ 7 (50)

TS 4.3.4.2

अ॒पा॒म॒तिं दु॒र्म॒तिं बा॒ध॒मा॒ना रा॒य॒स्पोषे॑ य॒ज्ञ॒प॒ति॒मा॒भ॒ज॒न्ती सु॒व॒र्द्धे॒हि
 य॒ज॒मा॒नाय॑ पो॒ष॒म॒श्विना॑ ऽध्व॒र्यू सा॒द॒य॒तामि॒ह त्वा ॥

अ॒ग्नेः पु॒री॒ष॒म॒सि दे॒व॒या॒नी तां॑ त्वा वि॒श्वे॑ अ॒भि गृ॑णन्तु दे॒वाः ।
 स्तो॒म॒पृ॒ष्ठा घृ॒त॒व॒ती॒ह सी॒द प्र॒जा॒व॒द॒स्मे द्र॒वि॒णाऽऽ य॒ज॒स्वा॒श्विना॑
 ऽध्व॒र्यू सा॒द॒य॒तामि॒ह त्वा ॥

दि॒वो मू॒र्द्धाऽसि॑ पृ॒थि॒व्या ना॒भिर्वि॒ष्टं॑ भ॒नी दि॒शाम॑धि॒प॒त्नी भु॒व॒ना॒नां । 8

TS 4.3.4.2 - Padam

अपेति॑ । अ॒म॒ति॒म् । दु॒र्म॒ति॒मि॒ति॑ दुः – म॒ति॒म् । बा॒ध॒मा॒ना । रा॒यः ।
पोषे॑ ॥ य॒ज्ञ॒प॒ति॒मि॒ति॑ य॒ज्ञ – प॒ति॒म् । आ॒भ॒ज॒न्ती॒त्या ॥ – भ॒ज॒न्ती ।
सुवः॑ । धे॒हि॒ ॥ य॒ज॒मा॒नाय॑ । पोष॑म् । अ॒श्वि॒ना ॥ अ॒ध्व॒र्यू इति॑ ।
सा॒द॒य॒ता॒म् । इ॒ह । त्वा ॥ अ॒ग्नेः॑ । पु॒री॒ष॒म् । अ॒सि॒ । दे॒व॒या॒नी॒ति॑
दे॒व – या॒नी ॥ ता॒म् । त्वा । वि॒श्वे ॥ अ॒भी॒ति॑ । गृ॒ण॒न्तु । दे॒वाः ॥
स्तो॒म॒पृ॒ष्ठेति॑ स्तो॒म – पृ॒ष्ठा । घृ॒त॒व॒ती॒ति॑ घृ॒त – व॒ती । इ॒ह । सी॒द ।
प्र॒जा॒व॒दि॒ति॑ प्र॒जा – व॒त् । अ॒स्मे इति॑ । द्र॒वि॒णा । ए॒ति॑ । य॒ज॒स्व ।
अ॒श्वि॒ना ॥ अ॒ध्व॒र्यू इति॑ । सा॒द॒य॒ता॒म् । इ॒ह । त्वा ॥ दि॒वः ।
मू॒र्ध्ना । अ॒सि॒ । पृ॒थि॒व्याः । ना॒भिः । वि॒ष्टं॒भ॒नी॒ति॑ वि – स्तं॒भ॒नी ।
दि॒शाम् । अ॒धि॒प॒त्नी॒त्यधि॑ – प॒त्नी । भु॒व॒ना॒ना॒म् ॥ 8 (50)

TS 4.3.4.3

ऊ॒र्मि॒र्द्र॒प्सो॑ अ॒पा॒म॒सि॑ वि॒श्व॒क॒र्मा॑ त ऋ॒षि॒र॒श्वि॒ना ॥ अ॒ध्व॒र्यू
सा॒द॒य॒ता॒मि॒ह॑ त्वा ॥

स॒जूर॑. ऋ॒तुभिः॑ स॒जूर्वि॒धाभिः॑ स॒जूर्व॑सुभिः स॒जू रु॒द्रैः स॒जूरा॑दित्यैः
स॒जूर्वि॒श्वैर्दे॒वैः स॒जूर्दे॒वैः स॒जूर्दे॒वैर्वयो॑नाधै-र॒ग्नये॑ त्वा
वैश्वा॒नरा॒याश्चि॒ना ऽद॒ध्वर्यू॑ सा॒दय॑तामिह त्वा ॥
प्रा॒णं मे॑ पा॒ह्यपा॒नं मे॑ पा॒हि व्या॒नं मे॑ पा॒हि चक्षु॑र्म उ॒र्व्या ( ) वि भा॑हि
श्रो॒त्रं मे॑ इ॒लोक॑याप-स्मि॒न्वौष॑धीर्जि॒न्व द्वि॒पात् पा॑हि चतु॑ष्पादव दि॒वो
वृ॒ष्टिमे॑रय ॥ 9

TS 4.3.4.3 - Padam

ऊ॒र्मिः । द्र॒प्सः । अ॒पाम् । अ॒सि । वि॒श्वक॑र्मेति वि॒श्व - क॒र्मा । ते ।
ऋ॒षिः । अ॒श्चि॒ना । अ॒द॒ध्वर्यू॑ इति । सा॒दय॑ताम् । इ॒ह । त्वा ॥
स॒जूरि॑ति स - जूः । ऋ॒तुभि॑रित्यृ॒तु - भिः । स॒जूरि॑ति स - जूः ।
वि॒धाभि॑रिति वि-धाभिः । स॒जूरि॑ति स-जूः । व॒सुभि॑रिति व॒सु-भिः ।
स॒जूरि॑ति स - जूः । रु॒द्रैः । स॒जूरि॑ति स - जूः । आ॒दि॒त्यैः ।
स॒जूरि॑ति स - जूः । वि॒श्वैः । दे॒वैः । स॒जूरि॑ति स - जूः । दे॒वैः ।
स॒जूरि॑ति स - जूः । दे॒वैः । व॒यो॒नाधै॑रिति वयः - ना॒धैः । अ॒ग्नये॑ ।
त्वा । वैश्वा॒नरा॒य । अ॒श्चि॒ना । अ॒द॒ध्वर्यू॑ इति । सा॒दय॑ताम् । इ॒ह ।

त्वा ॥ प्रा॒णमि॑ति॒ प्र – अ॒नम् । मे । पा॒हि । अ॒पा॒नमि॑त्यप – अ॒नम् ।
मे । पा॒हि । व्या॒नमि॑ति॒ वि-अ॒नम् । मे । पा॒हि । चक्षुः॑ । मे ।
उ॒र्व्या ( ) । वी॒ति । भा॒हि । श्रो॒त्रम् । मे । श्लो॒कय॑ । अ॒पः । पि॒न्व ।
ओष॑धीः । जि॒न्व । द्वि॒पादि॑ति॒ द्वि – पा॒त् । पा॒हि । चतु॑ष्पादि॒ति
चतुः॑ – पा॒त् । अ॒व । दि॒वः । वृ॒ष्टिम् । ए॒ति । ई॒रय॑ ॥ 9 (67)

(सु॒वी॒रं – भु॒वना॑ना – मु॒र्व्या – स॒प्तद॑श च) (A4)

TS 4.3.5.1

त्र्य॒वि॒र्वय॑-स्त्रि॒ष्टुप् छ॒न्दो॑ दि॒त्यवा॑ड् वयो॑ वि॒राट् छ॒न्दः॑ पञ्चा॒वि॒र्वयो॑
गा॒यत्री॑ छ॒न्दस्त्रि॒व॒थ्सो॑ वय॑ उ॒ष्णिहा॑ छ॒न्द-स्तु॑र्यवा॑ड् वयो॑ऽनु॒ष्टुप्
छ॒न्दः॑ प॒ष्ठवा॑ड् वयो॑ बृ॒हती॑ छ॒न्द उ॒क्षा वयः॑ स॒तोबृ॑हती॒ छन्द॑ ऋष॒भो
वयः॑ क॒कुच्छ॑न्दो॒ धेनु॑र्वयो॒ जग॑ती॒ छन्दो॑ऽन॒ड्वान्॑ वयः॑ प॒ङ्क्ति॑श्छ॒न्दो
ब॒स्तो वयो॑ वि॒वलं॑ छ॒न्दो वृ॒ष्णिर्वयो॑ वि॒शालं॑ छ॒न्दः॑ पु॒रुषो॑ वय॑-( )
-स्त॒न्द्रं॑ छ॒न्दो व्या॑घ्रो वयो॑ऽना॒धृष्टं॑ छ॒न्दः॑ सि॒न्धो वय॑श्छ॒दिश्छ॑न्दो
वि॒ष्टंभो॑ वयो॑ऽधि॒पति॑श्छ॒न्दः॑ क्ष॒त्रं वयो॑ मय॒न्दं॑ छ॒न्दो वि॒श्वकर्मा॑
वयः॑ पर॒मेष्ठी॑ छ॒न्दो मू॒र्द्धा वयः॑ प्र॒जाप॑ति॒श्छन्दः॑ ॥ 10

TS 4.3.5.1 - Padam

त्र्य॒विरि॑ति॒ त्रि॒ – अ॒विः॑ । वयः॑ । त्रि॒ष्टुप् । छन्दः॑ । दि॒त्यवा॑डिति॒
दि॒त्य – वाट् । वयः॑ । वि॒राडिति॑ वि॒ – राट् । छन्दः॑ । पञ्चा॑वि॒रिति॒
पञ्च॑-अ॒विः॑ । वयः॑ । गा॒यत्री । छन्दः॑ । त्रि॒वथ्स॑ इति॒ त्रि॒ – व॒थ्सः॑ ।
वयः॑ । उ॒ष्णिहा॑ ॥ छन्दः॑ । तु॒र्यवा॑डिति॒ तुर्य॑ – वाट् । वयः॑ ।
अ॒नुष्टु॑बि॒त्यनु॑ – स्तुप् । छन्दः॑ । प॒ष्ठवा॑डिति॒ पष्ठ॑ – वात् । वयः॑ ।
बृ॒हती॑ । छन्दः॑ । उ॒क्षा । वयः॑ । स॒तोबृ॑हतीति॒ सतः॑ – बृ॒हती॑ ।
छन्दः॑ । ऋ॒षभः॑ । वयः॑ । क॒कुत् । छन्दः॑ । धे॒नुः । वयः॑ । जग॑ती ।
छन्दः॑ । अ॒न॒ड्वान् । वयः॑ । प॒ङ्क्तिः॑ । छन्दः॑ । ब॒स्तः । वयः॑ ।
वि॒वल॑मिति॒ वि॒ – व॒लम् । छन्दः॑ । वृ॒ष्णिः । वयः॑ । वि॒शाल॑मिति॒
वि॒-शाल॑म् । छन्दः॑ । पु॒रुषः॑ । वयः॑ ( ) । त॒न्द्रम् । छन्दः॑ । व्या॒घ्रः ।
वयः॑ । अ॒नाधृ॑ष्टमि॒त्यना॑ – धृ॒ष्टम् । छन्दः॑ । सि॒न्धुः॑ । वयः॑ । छ॒दिः ।
छन्दः॑ । वि॒ष्टंभ॑ इति॒ वि॒ – स्तं॒भः । वयः॑ । अ॒धिप॑तिरि॒त्यधि॑-पतिः॑ ।
छन्दः॑ । क्ष॒त्रम् । वयः॑ । म॒य॒न्दम् । छन्दः॑ । वि॒श्वक॑र्मेति॒
वि॒श्व – क॒र्मा । वयः॑ । प॒रमे॑ष्ठी । छन्दः॑ । मू॒र्द्धा । वयः॑ ।

प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा – प॒तिः । छन्दः ॥ 10 (76)

(पुरु॑षो वयः – षड्वि॑ंशतिश्च) (A5)

TS 4.3.6.1

इन्द्रा॑ग्नी॒ अव्य॑थमा॒ना-मि॒ष्टकां॑ दृ॒ह॒तं यु॒वं ।

पृ॒ष्ठेन॑ द्यावापृ॒थिवी॑ अ॒न्तरि॑क्षं च वि बा॒धतां॑ ॥

वि॒श्वक॑र्मा त्वा सादय॒त्वन्तरि॑क्षस्य पृ॒ष्ठे व्यच॑स्वतीं प्रथ॒स्वतीं॑

भास्व॑तीं॒ सूरि॑मती॒मा या द्यां॑ भास्याऽऽ पृ॒थिवी॑मोर्वन्तरि॒क्ष-मन्तरि॑क्षं

यच्छा॑न्तरि॒क्षं दृ॒ह॒हान्तरि॑क्षं मा हि॒ंसी॒र् विश्व॑स्मै प्रा॒णाय॑पा॒नाय॑

व्याना॑यो॒दानाय॑ प्रति॒ष्ठायै॑ च॒रित्रा॑य वा॒युस्त्वाऽभि॑ पातु म॒ह्या स्व॒स्त्या

छर्दि॑षा – [ ] 11

TS 4.3.6.1 - Padam

इन्द्रा॑ग्नी॒ इतीन्द्र॑ – अ॒ग्नी । अव्य॑थमा॒नाम् । इ॒ष्टका॑म् । दृ॒ह॒ह॒तम् ।

यु॒वम् ॥ पृ॒ष्ठेन॑ । द्यावापृ॒थिवी॑ इति॒ द्यावा॑-पृ॒थिवी॑ । अ॒न्तरि॑क्षम् । च ।

वी॒ति । बा॒ध॒ताम् ॥ वि॒श्वक॑र्मेति॒ विश्व॑ – क॒र्मा । त्वा । सा॒दय॑तु ।

अ॒न्तरि॑क्षस्य । पृ॒ष्ठे । व्यच॑स्वतीम् । प्रथ॑स्वतीम् । भास्व॑तीम् ।

सू॒रि॒मती॒मिति॑ सू॒रि – मती॑म् । ए॒ति । या । द्या॑म् । भा॒सि । ए॒ति ।
 पृ॒थि॒वीम् । ए॒ति । उ॒रु । अ॒न्तरि॑क्षम् । अ॒न्तरि॑क्षम् । य॒च्छ ।
 अ॒न्तरि॑क्षम् । दृ॒ह । अ॒न्तरि॑क्षम् । मा । हि॒प्सीः । वि॒श्वस्मै॑ ।
 प्रा॒णाये॑ति प्र – अ॒नाय॑ । अ॒पाना॑येत्यप – अ॒नाय॑ । व्या॒नाये॑ति
 वि – अ॒नाय॑ । उ॒दाना॑येत्युत् – अ॒नाय॑ । प्र॒तिष्ठा॑या इति॑
 प्र॒ति – स्था॑यै । च॒रित्रा॑य । वा॒युः । त्वा । अ॒भीति॑ । पा॒तु । म॒ह्या ।
 स्व॒स्त्या । छ॒र्दिषा॑ ॥ 11 (50)

TS 4.3.6.2

श॒न्तमे॑न॒ तया॑ दे॒वतया॑ऽङ्गि॒रस्वद्-ध्रु॑वा सी॒द ॥
 रा॒ज्यसि॑ प्रा॒ची दिग्-वि॒राड॑सि दक्षि॒णा दि॒ख् स॒म्राड॑सि प्र॒तीची॑
 दि॒ख्-स्व॒राड॑स्युदी॒ची दि॒गधि॑प॒न्यसि॑ बृ॒हती॑ दि॒गायु॑र्मे पा॒हि प्रा॒णं
 मे पा॒ह्यपा॑नं मे पा॒हि व्या॑नं मे पा॒हि चक्षु॑र्मे पा॒हि श्रो॑त्रं मे पा॒हि मनो॑
 मे जि॒न्व वा॑चं मे पि॒न्वा ( ) ऽऽत्मा॑नं मे पा॒हि ज्यो॑ति॒र्मे य॒च्छ ॥ 12

TS 4.3.6.2 - Padam

श॒न्तमे॑नेति॑ शं – त॒मेन॑ । तया॑ । दे॒वतया॑ । अ॒ङ्गि॒रस्वत् । ध्रु॑वा ।
 सी॒द ॥ रा॒ज्ञी । अ॒सि । प्रा॒ची । दिक् । वि॒राडि॑ति वि-राट् । अ॒सि ।

दक्षिणा । दिक् । सम्राडिति सं – राट् । असि । प्रतीची । दिक् ।
 स्वराडिति स्व – राट् । असि । उदीची । दिक् ।
 अधिपत्नीत्यधि-पत्नी । असि । बृहती । दिक् । आयुः । मे । पाहि ।
 प्राणमिति प्र – अनम् । मे । पाहि । अपानमित्यप – अनम् । मे ।
 पाहि । व्यानमिति वि – अनम् । मे । पाहि । चक्षुः । मे । पाहि ।
 श्रोत्रम् । मे । पाहि । मनः । मे । जिन्व । वाचम् । मे । पिन्व ( ) ।
 आत्मानम् । मे । पाहि । ज्योतिः । मे । यच्छ ॥ 12 (56)

(छर्दिषा – पिन्व – षट्च) (A6)

TS 4.3.7.1

मा छन्दः प्रमा छन्दः प्रतिमा छन्दो ऽस्रीवि ऽछन्दः पङ्क्ति ऽछन्दः
 उष्णिहा छन्दो बृहती छन्दो ऽनुष्टुप् छन्दो विराट् छन्दो गायत्री छन्द-
 स्त्रिष्टुप् छन्दो जगती छन्दः पृथिवी छन्दो ऽन्तरिक्षं छन्दो द्यौ ऽछन्दः
 समा ऽछन्दो नक्षत्राणि छन्दो मन ऽछन्दो वाक् छन्दः कृषि ऽछन्दो
 हिरण्यं छन्दो गौ ऽछन्दो ऽजा छन्दो ऽश्व ऽछन्दः ॥

अग्निर्देवता – [ ] 13

TS 4.3.7.1 - Padam

मा । छन्दः । प्रमेति प्र – मा । छन्दः । प्रतिमेति प्रति-मा । छन्दः ।
अस्रीविः । छन्दः । पङ्क्तिः । छन्दः । उष्णिहा । छन्दः । बृहती ।
छन्दः । अनुष्टुबित्यनु – स्तुप् । छन्दः । विराडिति वि – राट् ।
छन्दः । गायत्री । छन्दः । त्रिष्टुप् । छन्दः । जगती । छन्दः ।
पृथिवी । छन्दः । अन्तरिक्षम् । छन्दः । द्यौः । छन्दः । समाः ।
छन्दः । नक्षत्राणि । छन्दः । मनः । छन्दः । वाक् । छन्दः । कृषिः ।
छन्दः । हिरण्यम् । छन्दः । गौः । छन्दः । अजा । छन्दः । अश्वः ।
छन्दः ॥ अग्निः । देवता ॥ 13 (50)

TS 4.3.7.2

वातो देवता सूर्यो देवता चन्द्रमा देवता वसवो देवता रुद्रा देवता
ऽदित्या देवता विश्वे देवा देवता मरुतो देवता बृहस्पतिर् देवतेन्द्रो
देवता वरुणो देवता मूर्ध्वाऽसि राड् ध्रुवाऽसि धरुणा यन्त्र्यसि यमित्रीषे
त्वोर्जे त्वा कृष्यै त्वा क्षेमाय त्वा यन्त्री राड् ध्रुवाऽसि धरणी धर्त्र्यसि
धरित्र्यायुषे त्वा ( ) वर्चसे त्वौजसे त्वा बलाय त्वा ॥ 14

TS 4.3.7.2 - Padam

वा॒तः । दे॒वता॑ । सू॒र्यः । दे॒वता॑ । च॒न्द्रमा॑ः । दे॒वता॑ । व॒सवः ।
दे॒वता॑ । रु॒द्राः । दे॒वता॑ । आ॒दि॒त्याः । दे॒वता॑ । वि॒श्वे । दे॒वाः ।
दे॒वता॑ । म॒रुतः॑ । दे॒वता॑ । बृ॒ह॒स्पतिः॑ । दे॒वता॑ । इ॒न्द्रः । दे॒वता॑ ।
व॒रुणः॑ । दे॒वता॑ । मू॒र्ध्वा । अ॒सि । राट् । ध्रु॒वा । अ॒सि । ध॒रुणा॑ ।
य॒न्त्री । अ॒सि । य॒मित्री॑ । इ॒षे । त्वा । ऊ॒र्जे । त्वा । कृ॒ष्यै । त्वा ।
क्षे॒माय॑ । त्वा । य॒न्त्री । राट् । ध्रु॒वा । अ॒सि । ध॒रणी॑ । ध॒त्री । अ॒सि ।
ध॒रित्री॑ । आ॒युषे॑ । त्वा ( ) । व॒र्च॒से । त्वा । ओ॒ज॒से । त्वा । ब॒लाय॑ ।
त्वा ॥ 14 (56) (दे॒वता॑ – ऽऽयु॑षे त्वा – षट् च) (A7)

TS 4.3.8.1

आ॒शु॒स्त्रि॒वृद्-भा॒न्तः प॒ञ्च॒द॒शो व्यो॑म स॒प्त॒द॒शः प्र॒तू॒र्ति-र॒ष्टा॒द॒श-
स्तपो॑ न॒व॒द॒शो ऽभि॒व॒र्तः स॒वि॒॒शो ध॒रुण॑ ए॒क॒वि॒॒शो
व॒र्चो॑ द्वा॒वि॒॒शः सं॒भ॒रण॑स्त्रयो॒वि॒॒शो यो॒निश्च॑तु॒र्वि॒॒शो
ग॒र्भाः प॒ञ्च॒वि॒॒श ओ॒ज॒स्त्रि॒ण॒वः क्र॒तु-रे॒क॒त्रि॒॒शः

प्रति॑ष्ठा त्रय॑स्त्रिं॒शो ब्र॑द्ध॒न्स्य वि॑ष्टपं चतु॑स्त्रिं॒शो
नाकः॑ षट्त्रिं॒शो वि॑वर्तोऽष्टा॑चत्वारिं॒शो ध॒र्त्रश्चतु॑ष्टो॒मः ॥ 15

TS 4.3.8.1 - Padam

आ॒शुः । त्रि॒वृदि॑ति त्रि-वृत् । भान्तः । पञ्च॑दश इति पञ्च-दशः ।
व्यो॑मेति वि - ओ॒म । सप्त॑दश इति सप्त - दशः । प्र॒तू॒र्तिरि॑ति
प्र-तू॒र्तिः । अष्टा॑दश इत्यष्टा-दशः । तपः । नव॑दश इति नव-दशः ।
अ॒भि॒वर्त॑ इत्यभि - वर्तः । स॒वि॒ंश इति स - वि॒ंशः । ध॒रुणः ।
ए॒क॒वि॒ंश इत्ये॑क - वि॒ंशः । वर्चः । द्वा॒वि॒ंशः ।
सं॒भ॒रण॑ इति सं - भरणः । त्रयो॒वि॒ंश इति त्रयः - वि॒ंशः ।
योनिः । चतु॒र्वि॒ंश इति चतुः - वि॒ंशः । गर्भाः । पञ्च॑वि॒ंश
इति पञ्च - वि॒ंशः । ओजः । त्रि॒णव॑ इति त्रि - नवः । क्रतुः ।
ए॒क॒त्रि॒ंश इत्ये॑क - त्रि॒ंशः । प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्रति - स्था ।
त्रय॑स्त्रिं॒श इति त्रयः - त्रि॒ंशः । ब्र॑द्ध॒न्स्य । वि॑ष्टपम् ।
चतु॑स्त्रिं॒श इति चतुः - त्रि॒ंशः । नाकः ।
षट्त्रिं॒श इति षट् - त्रि॒ंशः । वि॒वर्त॑ इति वि - वर्तः ।

अ॒ष्टाच॒त्वारि॑ञ्श इत्य॒ष्टा-च॒त्वारि॑ञ्शः । ध॒र्त्रः ।

चतु॒ष्टोम॑ इति चतुः-स्तोमः ॥ 15 (37)

(आशुः – सप्तत्रि॑ञ्शत्) (A8)

TS 4.3.9.1

अ॒ग्नेर्भा॒गोऽसि॑ दी॒क्षाया॑ आधि॒पत्यं॑ ब्र॒ह्म स्पृ॒तं त्रि॒वृथ् स्तोम॑ इन्द्र॒स्य
भा॒गोऽसि॑ वि॒ष्णोराधि॑पत्यं क्ष॒त्रञ् स्पृ॒तं पञ्च॑दशः स्तोमो नृ॒चक्ष॑सां
भा॒गोऽसि॑ धा॒तुराधि॑पत्यं ज॒नित्रञ् स्पृ॒तञ् सप्त॑दशः स्तोमो
मि॒त्रस्य॑ भा॒गोऽसि॑ वरु॒णस्याऽऽधि॑पत्यं दि॒वो वृ॒ष्टिर्वाताः॑ स्पृ॒ता
एक॑वि॒ञ्शः स्तोमो॑ ऽदित्यै भा॒गोऽसि॑ पू॒ष्ण आधि॑पत्यमोजः
स्पृ॒तं त्रि॒णवः॑ स्तोमो॑ वसू॒नां भा॒गोऽसि॑- [ ] 16

TS 4.3.9.1 - Padam

अ॒ग्नेः । भा॒गः । अ॒सि । दी॒क्षायाः॑ । आधि॒पत्यमि॒त्याधि॑ – प॒त्यम् ।
ब्र॒ह्म । स्पृ॒तम् । त्रि॒वृदि॑ति त्रि – वृत् । स्तोमः । इन्द्र॒स्य । भा॒गः ।
अ॒सि । वि॒ष्णोः॑ । आधि॒पत्यमि॒त्याधि॑ – प॒त्यम् । क्ष॒त्रम् । स्पृ॒तम् ।
पञ्च॑दश इति पञ्च – दशः । स्तोमः ।

नृ॒चक्ष॑सामि॒ति नृ॑ – चक्ष॑साम् । भा॒गः । अ॒सि॒ । धा॒तुः ।
 आधि॑पत्यमि॒त्याधि॑ – प॒त्यम् । ज॒नि॒त्रम् । स्पृ॒तम् । स॒प्त॒द॒श इति॑
 स॒प्त – द॒शः । स्तो॒मः । मि॒त्रस्य॑ । भा॒गः । अ॒सि॒ । व॒रु॒णस्य॑ ।
 आधि॑पत्यमि॒त्याधि॑ – प॒त्यम् । दि॒वः । वृ॒ष्टिः । वा॒ताः । स्पृ॒ताः ।
 ए॒क॒वि॒ंश इत्ये॑क – वि॒ंशः । स्तो॒मः । अ॒दि॒त्यै । भा॒गः । अ॒सि॒ ।
 पू॒ष्णः । आधि॑पत्यमि॒त्याधि॑ – प॒त्यम् । ओ॒जः । स्पृ॒तम् । त्रि॒ण॒व
 इति॑ त्रि – न॒वः । स्तो॒मः । व॒सू॒नाम् । भा॒गः । अ॒सि॒ । 16 (50)

TS 4.3.9.2

रु॒द्राणा॑माधि॒पत्यं॑ च॒तुष्पा॑थ् स्पृ॒तं च॒तुर्वि॑ंशः स्तो॒म आ॒दि॒त्यानां॑
 भा॒गो॑ऽसि म॒रु॒तामाधि॑पत्यं ग॒र्भाः॑ स्पृ॒ताः प॒ञ्च॒वि॒ंशः स्तो॒मो दे॒वस्य॑
 स॒वि॒तुर्भा॑गो॑ऽसि बृ॒ह॒स्प॒तेराधि॑पत्यं॑ स॒मी॒ची॒र्दि॒शः स्पृ॒ताश्च॑तु॒ष्टो॒मः
 स्तो॒मो या॒वानां॑ भा॒गो॑ऽस्यया॒वाना॑-माधि॒पत्यं॑ प्र॒जाः स्पृ॒ता-
 श्च॒तुश्च॑त्वा॒रि॒ंशः स्तो॒म ऋ॒भू॒णां भा॑गो॑ऽसि वि॒श्वे॑षां दे॒वाना॑माधि॒पत्यं॑
 भू॒तं नि॒शान्तं॑ स्पृ॒तं त्रय॑स्त्रि॒ंशः स्तो॒मः ॥ 17

TS 4.3.9.2 - Padam

रु॒द्राणा॑म् । आ॒धि॒प॒त्य॒मि॒त्याधि॑ – प॒त्यम् । च॒तु॒ष्पा॒दि॒ति॒ च॒तुः॑-पात् ।
स्पृ॒तम् । च॒तु॒र्वि॒ंश॑ इति॒ च॒तुः॑-वि॒ंशः॑ । स्तो॒मः॑ । आ॒दि॒त्याना॑म् ।
भा॒गः । अ॒सि॒ । म॒रु॒ताम् । आ॒धि॒प॒त्य॒मि॒त्याधि॑ – प॒त्यम् । गर्भाः॑ ।
स्पृ॒ताः । प॒ञ्च॒वि॒ंश॑ इति॒ प॒ञ्च॑ – वि॒ंशः॑ । स्तो॒मः॑ । दे॒वस्य॑ ।
स॒वि॒तुः । भा॒गः । अ॒सि॒ । बृ॒ह॒स्प॒तैः॑ । आ॒धि॒प॒त्य॒मि॒त्याधि॑ – प॒त्यम् ।
स॒मी॒चीः॑ । दि॒शः॑ । स्पृ॒ताः । च॒तु॒ष्टो॒म॑ इति॒ च॒तुः॑-स्तो॒मः॑ । स्तो॒मः॑ ।
या॒वा॒नाम् । भा॒गः । अ॒सि॒ । अ॒या॒वा॒नाम् ।
आ॒धि॒प॒त्य॒मि॒त्याधि॑ – प॒त्यम् । प्र॒जा इति॒ प्र॑ – जाः । स्पृ॒ताः ।
च॒तु॒श्च॒त्वा॒रि॒ंश॑ इति॒ च॒तुः॑ – च॒त्वा॒रि॒ंशः॑ । स्तो॒मः॑ । ऋ॒भू॒णाम् ।
भा॒गः । अ॒सि॒ । वि॒श्वे॑षाम् । दे॒वा॒नाम् । आ॒धि॒प॒त्य॒मि॒त्याधि॑-प॒त्यम् ।
भू॒तम् । नि॒शा॒न्त॒मि॒ति॒ नि॑ – शा॒न्तम् । स्पृ॒तम् ।
त्र॒य॒स्त्रि॒ंश॑ इति॒ त्र॒यः॑ – त्रि॒ंशः॑ । स्तो॒मः॑ ॥ 17 (46)

(व॒सू॒नां भा॒गो॑ऽसि॒ – षट्च॒त्वा॒रि॒ंश॑च्च) (A9)

TS 4.3.10.1

ए॒कया॑ ऽस्तु॒वत॑ प्र॒जा अ॑धी॒यन्त॑ प्र॒जाप॑ति-रधि॒पति॑रासीत् ति॒सृभि॑रस्तु॒वत॑
ब्र॒ह्मा॑सृ॒ज्यत॑ ब्र॒ह्मण॑स्पति-रधि॒पति॑रासीत् प॒ञ्चभि॑रस्तु॒वत॑
भू॒तान्य॑सृ॒ज्यन्त॑ भू॒तानां॑ पति-रधि॒पति॑रासीत् स॒प्तभि॑रस्तु॒वत॑
स॒प्तर्ष॑यो ऽसृ॒ज्यन्त॑ धा॒ता ऽधि॑पति-रासी-न्न॒वभि॑रस्तु॒वत॑ पि॒तरो॑-
ऽसृ॒ज्यन्ता॑ ऽदि॒ति-रधि॑पत्यासी-दे॒काद॑शभि-रस्तु॒वत॑र्त॒वोऽसृ॒ज्यन्ता॑-
ऽर्त॒वो-ऽधि॑पति-रासीत् त्रयो॒दश॑भि-रस्तु॒वत॑ मा॒सा अ॑सृ॒ज्यन्त॑
सँव॑त्सरो ऽधि॒पति॑- [ ] 18

TS 4.3.10.1 - Padam

ए॒कया॑ । अ॒स्तु॒वत॑ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । अ॒धी॒यन्त॑ ।
प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा - पतिः॑ । अधि॑पतिरित्यधि॑ - पतिः॑ । आ॒सीत् ।
ति॒सृभि॑रिति॑ ति॒सृ - भिः॑ । अ॒स्तु॒वत॑ । ब्र॒ह्म । अ॒सृ॒ज्यत॑ । ब्र॒ह्मणः॑ ।
पतिः॑ । अधि॑पतिरित्यधि॑-पतिः॑ । आ॒सीत् । प॒ञ्चभि॑रिति॑
प॒ञ्च-भिः॑ । अ॒स्तु॒वत॑ । भू॒तानि॑ । अ॒सृ॒ज्यन्त॑ । भू॒ताना॑म् । पतिः॑ ।
अधि॑पतिरित्यधि॑ - पतिः॑ । आ॒सीत् । स॒प्तभि॑रिति॑ स॒प्त - भिः॑ ।
अ॒स्तु॒वत॑ । स॒प्तर्ष॑ इति॑ स॒प्त - ऋ॒षयः॑ । अ॒सृ॒ज्यन्त॑ । धा॒ता ।

अधि॑पति॒रित्यधि॑ – पतिः॑ । आ॒सीत् । नव॑भिरिति॑ नव – भिः॑ ।
 अ॒स्तुव॑त । पि॒तरः॑ । अ॒सृज्य॑न्त । अ॒दि॒तिः॑ । अधि॑प॒त्नीत्यधि॑-प॒त्नी ।
 आ॒सीत् । ए॒काद॑शभिरित्ये॒काद॑श – भिः॑ । अ॒स्तुव॑त । ऋ॒तवः॑ ।
 अ॒सृज्य॑न्त । आ॒र्तवः॑ । अधि॑पति॒रित्यधि॑ – पतिः॑ । आ॒सीत् ।
 त्रयो॑दशभिरिति॑ त्रयो॒दश – भिः॑ । अ॒स्तुव॑त । मा॒साः॑ । अ॒सृज्य॑न्त ।
 सँव॑त्सर इति॑ सं – व॒त्सरः॑ । अधि॑पति॒रित्यधि॑ – पतिः॑ । 18 (50)

TS 4.3.10.2

-रा॒सीत् पञ्च॑दशभिरस्तुव॑त क्ष॒त्र-म॑सृज्यतेन्द्रो॑ ऽधि॑पतिरासीत्-
 सप्त॑दशभिरस्तुव॑त प॒शवो॑ऽसृज्यन्त बृ॒हस्प॑ति-रधि॑पति-
 रासी॑न्नवदशभि-रस्तुव॑त शू॒द्रार्या॑वसृज्येता-महो॑रात्रे अधि॑प॒त्नी
 आ॒स्तामे॑कवि॒ंश॑त्याऽस्तुव॑तैक॒शफाः॑ प॒शवो॑ऽसृज्यन्त
 व॒रुणो॑ ऽधि॑पतिरासीत् त्रयो॑वि॒ंश॑त्याऽस्तुव॑त क्षु॒द्राः प॒शवो॑ ऽसृज्यन्त
 पू॒षा ऽधि॑पतिरासीत् पञ्च॑वि॒ंश॑त्या ऽस्तुव॑ता*ऽऽर॑ण्याः प॒शवो॑ ऽसृज्यन्त
 वा॒यु-रधि॑पतिरासीत् सप्त॑वि॒ंश॑त्याऽस्तुव॑त द्यावा॑पृथि॒वी व्यै- [ ] 19

TS 4.3.10.2 - Padam

आसीत् । पञ्चदशभिरिति पञ्चदश –भिः । अस्तुवत । क्षत्रम् ।
असृज्यत । इन्द्रः । अधिपतिरित्यधि – पतिः । आसीत् ।
सप्तदशभिरिति सप्तदश–भिः । अस्तुवत । पशवः । असृज्यन्त ।
बृहस्पतिः । अधिपतिरित्यधि – पतिः । आसीत् । नवदशभिरिति
नवदश –भिः । अस्तुवत । शूद्रार्याविति शूद्र – अर्यौ ।
असृज्येताम् । अहोरात्रे इत्यहः – रात्रे । अधिपत्नी इत्यधि– पत्नी ।
आस्ताम् । एकविंशत्येत्येक – विंशत्या । अस्तुवत ।
एकशफा इत्येक – शफाः । पशवः । असृज्यन्त । वरुणः ।
अधिपतिरित्यधि – पतिः । आसीत् । त्रयोविंशत्येति
त्रयः–विंशत्या । अस्तुवत । क्षुद्राः । पशवः । असृज्यन्त ।
पूषा । अधिपतिरित्यधि – पतिः । आसीत् । पञ्चविंशत्येति
पञ्च – विंशत्या । अस्तुवत । आरण्याः । पशवः । असृज्यन्त ।
वायुः । अधिपतिरित्यधि – पतिः । आसीत् ।

सप्तविंशत्येति सप्त – विंशत्या । अस्तुवत ।

द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । वीति । 19 (50)

TS 4.3.10.3

–तां वसवो रुद्रा आदित्या अनु व्यायन् तेषा-माधिपत्यमासी-
न्नवविंशत्या ऽस्तुवत वनस्पतयो ऽसृज्यन्त सोमो ऽधिपतिरासी-
देकत्रिंशता ऽस्तुवत प्रजा असृज्यन्त यावानां चायावानां
चाऽऽधिपत्यमासीत् त्रयस्त्रिंशता ऽस्तुवत भूतान्यशाम्यन् प्रजापतिः
परमेष्ठ्यधिपति-रासीत् ॥ 20

TS 4.3.10.3 - Padam

ऐताम् । वसवः । रुद्राः । आदित्याः । अनु । वीति । आयन् ।
तेषाम् । आधिपत्यमित्याधि – पत्यम् । आसीत् । नवविंशत्येति
नव – विंशत्या । अस्तुवत । वनस्पतयः । असृज्यन्त । सोमः ।
अधिपतिरित्याधि – पतिः । आसीत् । एकत्रिंशतेत्येक-त्रिंशता ।
अस्तुवत । प्रजा इति प्र – जाः । असृज्यन्त । यावानाम् । च ।
अयावानाम् । च । आधिपत्यमित्याधि – पत्यम् । आसीत् ।

त्रयस्त्रिंशतेति त्रयः-त्रिंशता । अस्तुवत । भूतानि । अशाम्यन् ।
प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । परमेष्ठी । अधिपतिरित्यधि – पतिः ।
आसीत् ॥ 20 (35)

(सँवथ्सरोऽधिपतिर्- वि – पञ्चत्रिंशच्च) (A10)

TS 4.3.11.1

इयमेव सा या प्रथमा व्यौच्छदन्तरस्यां चरति प्रविष्टा ।
वधूर्जजान नवगज्जनित्री त्रय एनां महिमानः सचन्ते ॥
छन्दस्वती उषसा पेपिशाने समानं योनिमनु सञ्चरन्ती ।
सूर्यपत्नी वि चरतः प्रजानती केतुं कृण्वाने अजरे भूरिरेतसा ॥
ऋतस्य पन्थामनु तिस्र आ ऽगु-स्त्रयो घर्मासो अनु
ज्योतिषाऽऽ *गुः ।

प्रजामेका रक्षत्यूर्जमेका –[ ] 21

TS 4.3.11.1 - Padam

इयम् । एव । सा । या । प्रथमा । व्यौच्छदिति वि – औच्छत् ।
अन्तः । अस्याम् । चरति । प्रविष्टेति प्र – विष्टा ॥ वधूः । जजान ।
नवगदिति नव – गत् । जनित्री । त्रयः । एनाम् । महिमानः ।

स॒च॒न्ते ॥ छ॒न्द॒स्व॒ती इति॑ । उ॒ष॒सा॑ । पे॒पि॒शा॒ने इति॑ । स॒मा॒न॒म् ।
यो॒नि॒म् । अ॒न्वि॒ति । स॒ञ्च॒र॒न्ती इति॑ सं – च॒र॒न्ती ॥ सू॒र्य॒प॒त्नी इति॑
सू॒र्य – प॒त्नी । वी॒ति । च॒र॒तः । प्र॒जा॒न॒ती इति॑ प्र–जा॒न॒ती । के॒तु॒म् ।
कृ॒ण्व॒ाने इति॑ । अ॒ज॒रे इति॑ । भू॒रि॒रे॒त॒सेति॑ भू॒रि – रे॒त॒सा ॥ ऋ॒त॒स्य॑ ।
प॒न्था॒म् । अ॒न्वि॒ति । ति॒स्रः । ए॒ति । अ॒गुः । त्र॒यः । घ॒र्मा॒सः ।
अ॒न्वि॒ति । ज्यो॒ति॒षा । ए॒ति । अ॒गुः ॥ प्र॒जा॒मि॒ति प्र – जा॒म् । ए॒का॑ ।
र॒क्ष॒ति । ऊ॒र्ज॒म् । ए॒का॑ । 21 (50)

TS 4.3.11.2

व्र॒त॒मे॒का र॒क्ष॒ति दे॒व॒यू॒नां ॥
च॒तु॒ष्टो॒मो अ॒भ॒व॒द् या तु॒री॒या य॒ज्ञ॒स्य॑ प॒क्षा–वृ॒ष॒यो भ॒व॒न्ती ।
गा॒य॒त्रीं त्रि॒ष्टु॒भं ज॒ग॒ती॒मनु॒ष्टु॒भं बृ॒ह॒द॒र्कं यु॒ञ्जा॒नाः सु॒व॒रा ऽभ॒र॒न्नि॒दं ॥
प॒ञ्च॒भिर्द्वा॒ता वि द॒धा॒वि॒दं य॒त् ता॒सां स्व॒सृ॒र॒ज॒न॒य॒त् प॒ञ्च॒प॒ञ्च ।
ता॒सा॒मु य॒न्ति प्र॒य॒वे॒ण प॒ञ्च ना॒ना रू॒पा॒णि क॒र॒त॒वो व॒सा॒नाः ॥
त्रि॒ंश॒थ् स्व॒सा॒र उ॒प॒य॒न्ति निष्कृ॒तं स॒मा॒नं के॒तुं प्र॒तिमु॒ञ्च॒मा॒नाः । 22

TS 4.3.11.2 - Padam

व्र॒तम् । ए॒का ॥ र॒क्ष॒ति॒ । दे॒व॒यू॒नामि॒ति॒ दे॒व – यू॒नाम् ॥ च॒तु॒ष्टो॒म इति॑
च॒तुः-स्तो॒मः । अ॒भ॒वत् । या । तुरी॒या ॥ य॒ज्ञस्य॑ । प॒क्षौ । ऋ॒षयः॑ ।
भ॒वन्ती ॥ गा॒य॒त्रीम् । त्रि॒ष्टु॒भम् । ज॒गती॑म् । अ॒नु॒ष्टु॒भमि॒त्यनु॑-स्तु॒भम् ॥
बृ॒हत् । अ॒र्कम् । यु॒ज्ज॒नाः । सु॒वः । ए॒ति॒ । अ॒भ॒रन् । इ॒दम् ॥
प॒ञ्च॒भि॒रिति॑ प॒ञ्च – भिः॑ । धा॒ता । वी॒ति॒ । द॒धौ । इ॒दम् । यत् ।
ता॒साम् । स्व॒सृः । अ॒ज॒न॒यत् । प॒ञ्च॒प॒ञ्चेति॑ प॒ञ्च – प॒ञ्च ॥
ता॒साम् । उ । य॒न्ति॒ । प्र॒य॒वे॒णेति॑ प्र – य॒वे॒न । प॒ञ्च । ना॒ना ॥
रू॒पाणि॑ । क॒त॒वः । व॒सा॒नाः ॥ त्रि॒॒श॒त् । स्व॒सा॒रः । उ॒पेति॑ । य॒न्ति॒ ।
नि॒ष्कृ॒तमि॒ति॒ निः – कृ॒तम् । स॒मा॒नम् । के॒तुम् ।
प्र॒ति॒मु॒ञ्च॒मा॒ना इति॑ प्र॒ति – मु॒ञ्च॒मा॒नाः ॥ 22 (50)

TS 4.3.11.3

ऋ॒तूँ॑स्त॒न्व॒ते क॒वयः॑ प्र॒जा॒न॒ती॒र्म॒द्ध्ये॑छ॒न्द॒सः परि॑ य॒न्ति॒ भा॒स्व॒तीः ॥
ज्यो॒ति॒ष्म॒ती प्र॒ति मु॒ञ्च॒ते न॒भो रा॒त्री दे॒वी सूर्य॑स्य व्र॒ता॒नि ।
वि पश्य॑न्ति प॒श॒वो जा॒य॒मा॒ना ना॒ना॒रू॒पा मा॒तु॒र॒स्या उ॒प॒स्थे ॥
ए॒का॒ष्ट॒का त॒प॒सा त॒प्य॒मा॒ना ज॒जान॑ गर्भं॒ महि॑मानमिन्द्रं॒ ॥

तेन॑ द॒स्यून् व्य॑सहन्त दे॒वा ह॒न्ताऽसु॑राणा-म॒भव॑च्छची॒भिः ॥

अना॑नुजा-मनु॒जां मा-म॑कर्त स॒त्यं व॑दन्त्यन्वि॒च्छ ए॒तत् ।

भू॒यास॑ -[ ] 23

TS 4.3.11.3 - Padam

ऋ॒तून् । त॒न्वते॑ । क॒वयः॑ । प्र॒जा॒न॒ती॒रिति॑ प्र - जा॒न॒तीः ।

म॒द्ध्ये॑छन्द॒स इति॑ म॒द्ध्ये॑ - छ॒न्द॒सः । प॒रीति॑ । य॒न्ति॑ । भा॒स्व॒तीः ॥

ज्योति॑ष्मती । प्र॒तीति॑ । मु॒ञ्च॒ते । न॒भः । रा॒त्री । दे॒वी । सूर्य॑स्य ।

व्र॒तानि॑ ॥ वी॒ति॑ । प॒श्य॒न्ति॑ । प॒शवः॑ । जा॒य॒मा॒नाः । ना॒ना॒रूपा॑ इति॒

ना॒ना - रू॒पाः । मा॒तुः । अ॒स्याः । उ॒प॒स्थ इत्यु॒प - स्थे॑ ॥

ए॒का॒ष्टके॑त्ये॒क- अ॒ष्ट॒का । तप॑सा । तप्य॑मा॒ना । ज॒जान॑ । गर्भ॑म् ।

म॒हि॒मा॒नम् । इन्द्र॑म् ॥ तेन॑ । द॒स्यून् । वी॒ति॑ । अ॒स॒ह॒न्त । दे॒वाः ।

ह॒न्ता । अ॒सु॒रा॒णाम् । अ॒भ॒वत् । श॒ची॒भि॒रिति॑ श॒चि - भिः॑ ॥

अना॑नुजा॒मित्य॑ना॒नु - जा॒म् । अ॒नु॒जा॒मित्य॑नु-जा॒म् । मा॒म् । अ॒कर्त॑ ।

स॒त्यम् । व॑द॒न्ती । अ॒न्वि॒ति॑ । इ॒च्छे॑ । ए॒तत् ॥ भू॒यास॑म् । 23 (50)

TS 4.3.11.4

मस्य सु॒मतौ॑ यथा॑ यू॒यम॒न्या वो॑ अ॒न्या-म॒ति मा प्र यु॑क्त ॥
अ॒भून्म॑म सु॒मतौ॑ वि॒श्ववे॑दा आ॒ष्ट प्र॒तिष्ठा-म॒विद॒द्धि गा॒धं ।
भू॒यास॑मस्य सु॒मतौ॑ यथा॑ यू॒यम॒न्या वो॑ अ॒न्या-म॒ति मा प्र यु॑क्त ॥
पञ्च॑ व्यु॒ष्टीर॑नु पञ्च॑ दो॒हा गां पञ्च॑नाम्नीमृतवोऽनु पञ्च॑ ।
पञ्च॑ दि॒शः पञ्च॑द॒शेन॑ क्लृ॒प्ताः स॒मान॑मूर्द्ध॒न्नी-र॒भि लो॒कमे॒कं ॥ 24

TS 4.3.11.4 - Padam

अ॒स्य । सु॒म॒तावि॑ति सु - म॒तौ । यथा॑ । यू॒यम् । अ॒न्या । वः ।
अ॒न्याम् । अ॒तीति॑ । मा । प्रेति॑ । यु॒क्त ॥ अ॒भूत् । म॑म ।
सु॒म॒तावि॑ति सु - म॒तौ । वि॒श्ववे॑दा इति॑ वि॒श्व - वे॒दाः । आ॒ष्ट ।
प्र॒तिष्ठा॑मिति॑ प्र॒ति - स्था॑म् । अ॒विद॑त् । हि । गा॒धम् ॥ भू॒यास॑म् ।
अ॒स्य । सु॒म॒तावि॑ति सु - म॒तौ । यथा॑ । यू॒यम् । अ॒न्या । वः ।
अ॒न्याम् । अ॒तीति॑ । मा । प्रेति॑ । यु॒क्त ॥ पञ्च॑ । व्यु॒ष्टीरि॑ति
वि - उ॒ष्टीः । अ॒न्वि॑ति । पञ्च॑ । दो॒हाः । गा॑म् । पञ्च॑नाम्नीमिति॑
पञ्च॑ - ना॒म्नीम् । ऋ॒तवः॑ । अ॒न्वि॑ति । पञ्च॑ ॥ पञ्च॑ । दि॒शः ।

पञ्चदशेनेति पञ्च – दशेन । क्लृप्ताः । समानमूर्द्धनीरिति
समान – मूर्द्धनीः । अभीति । लोकम् । एकम् ॥ 24 (50)

TS 4.3.11.5

ऋतस्य गर्भः प्रथमा व्यूष्यपामेका महिमानं बिभर्ति ।
सूर्यस्यैका चरति निष्कृतेषु घर्मस्यैका सवितैकां नि यच्छति ॥
या प्रथमा व्यौच्छत् सा धेनुरभवद् यमे ।
सा नः पयस्वती धुक्ष्वोत्तरामुत्तरां समां ॥
शुक्रर्षभा नभसा ज्योतिषा ऽऽ *गाद्-विश्वरूपा शबलीरग्निकेतुः ।
समानमर्थं स्वपस्यमाना बिभ्रती जरामजर उष आऽगाः ॥
ऋतूनां पत्नी ( ) प्रथमेयमा ऽगादह्नां नेत्री जनित्री प्रजानां ।
एका सती बहुधोषो व्युच्छस्यजीर्णा त्वं जरयसि सर्वमन्यत् ॥ 25

TS 4.3.11.5 - Padam

ऋतस्य । गर्भः । प्रथमा । व्यूष्यतीति वि – ऊष्यतीति । अपाम् । एका ।
महिमानम् । बिभर्ति ॥ सूर्यस्य । एका । चरति । निष्कृतेष्विति
निः-कृतेषु । घर्मस्य । एका । सविता । एकाम् । नीति । यच्छति ॥

या । प्रथ॑मा । व्यौ॑च्छदि॒ति वि – औ॑च्छत् । सा । धे॒नुः । अ॒भवत् ।
यमे ॥ सा । नः । पय॑स्वती । धु॒क्ष्व । उत्तरा॑मु॒त्तरा॑मित्यु॒त्तरां-उ॒त्तरा॑म् ।
समा॑म् ॥ शु॒क्रर्ष॑भेति शु॒क्र – ऋ॒षभा॑ । नभ॑सा । ज्योति॑षा । एति॑ ।
अगा॑त् । विश्व॑रूपेति विश्व – रूपा । श॒बलीः ।
अ॒ग्निके॑तु॒रित्य॑ग्नि – के॒तुः ॥ स॒मान॑म् । अर्थ॑म् । स्वप॑स्यमा॒नेति॑
सु-अ॒पस्य॑मा॒ना । बिभ्र॑ती । ज॒राम् । अ॒जरे॑ । उ॒षः । एति॑ । अ॒गाः ॥
ऋ॒तूना॑म् । पत्नी॑ ( ) । प्रथ॑मा । इ॒यम् । एति॑ । अ॒गात् । अ॒ह्नाम् ।
ने॒त्री । ज॒नित्री॑ । प्र॒जाना॑मिति प्र – जाना॑म् ॥ ए॒का । स॒ती । बहु॑धेति॑
बहु – धा । उ॒षः । वी॒ति । उ॒च्छ॒सि । अ॒जीर्णा॑ । त्वम् । ज॒रय॑सि ।
सर्व॑म् । अ॒न्यत् ॥ 25 (69) (ऊ॒र्जमे॑का – प्र॒तिमु॒ञ्चमा॑ना – भू॒यास
– मे॒कं – प॒त्येका॑न्न वि॒शति॑श्च) (A11)

TS 4.3.12.1

अ॒ग्ने जा॑तान् प्र पु॒दा नः स॒पत्नान् प्र॒त्यजा॑ताञ्जा॒तवे॑दो नुद॑स्व ।
अ॒स्मे दी॑दिहि सु॒मना॑ अहे॒डन् तव॑ स्या॒ऽशर्म॑न् त्रि॒वरू॑थ उ॒द्भित् ॥
सह॑सा जा॑तान् प्र पु॒दा नः स॒पत्नान् प्र॒त्यजा॑ताञ्जा॒तवे॑दो नुद॑स्व ।

अधि॑ नो ब्रू॑हि सु॒मन॑स्यमा॒नो व॒यम् स्या॑म प्र णु॑दा नः स॒प॒त्नान् ॥

चतु॑श्चत्वारि॒ंशः स्तोमो॑ वर्चो॑ द्रवि॑णं षोड॒शः स्तोम॑

ओजो॑ द्रवि॑णं पृथि॑व्याः पु॒रीष॑मस्य- [ ] 26

TS 4.3.12.1 - Padam

अग्ने॑ । जा॒तान् । प्रेति॑ । नु॒द । नः । स॒प॒त्नान् । प्रतीति॑ । अजा॑तान् ।

जा॒तवे॑द इति॑ जा॒त – वे॒दः । नु॒दस्व ॥ अस्मे॑ इति॑ । दी॒दिहि॑ ।

सु॒मना॑ इति॑ सु – म॒नाः । अहे॑डन् । तव॑ । स्या॑म् । शर्म॑न् ।

त्रि॒व॒रूथ॑ इति॑ त्रि-व॒रूथः॑ । उ॒द्भिदि॑त्युत् – भि॒त् ॥ स॒ह॒सा ।

जा॒तान् । प्रेति॑ । नु॒द । नः । स॒प॒त्नान् । प्रतीति॑ । अजा॑तान् । जा॒तवे॑द

इति॑ जा॒त – वे॒दः । नु॒दस्व ॥ अधीति॑ । नः । ब्रू॑हि । सु॒मन॑स्यमा॒न

इति॑ सु – म॒नस्य॑मानः । व॒यम् । स्या॑म । प्रेति॑ । नु॒द । नः ।

स॒प॒त्नान् ॥ चतु॑श्चत्वारि॒ंश इति॑ चतुः – च॒त्वारि॒ंशः । स्तोमः॑ ।

वर्चः॑ । द्रवि॑णम् । षोड॒शः । स्तोमः॑ । ओजः॑ । द्रवि॑णम् । पृथि॑व्याः ।

पु॒रीष॑म् । अ॒सि । 26 (50)

TS 4.3.12.2

–फ॒सो॒ नाम॑ ।

ए॒व॒ ऋ॒छन्द्वा॑ व॒रि॒व॒ ऋ॒छन्द्वा॑ शं॒भू॒ ऋ॒छन्द्वा॑ परि॒भू॒ ऋ॒छन्द्वा॑
आ॒च्छ॒छन्द्वा॑ म॒न॒ ऋ॒छन्द्वा॑ व्य॒च॒ ऋ॒छन्द्वा॑ सि॒न्धु॒ ऋ॒छन्द्वा॑ स॒मु॒द्रं॑ छ॒न्दः॑
स॒लि॒लं॑ छ॒न्दः॑ सँ॒य॒च्छन्द्वा॑ वि॒य॒च्छन्द्वा॑ बृ॒ह॒च्छन्द्वा॑ रथ॒न्त॒रं॑ छ॒न्दो॑
नि॒का॒य॒ ऋ॒छन्द्वा॑ वि॒व॒ध॒ ऋ॒छन्द्वा॑ गि॒र॒ ऋ॒छन्द्वा॑ भ्रज॒ ऋ॒छन्द्वा॑ स॒ष्टु॒प् छ॒न्दो॑
ऽनु॒ष्टु॒प् छ॒न्दः॑ क॒कु॒च्छन्द्वा॑ स्त्रि॒क॒कु॒च्छन्द्वा॑ का॒व्यं॑ छ॒न्दो॑

–ऽङ्कु॒पं॑ छ॒न्दः॑ – [ ] 27

TS 4.3.12.2 - Padam

अ॒फ॒सः॑ । ना॒म॑ ॥ ए॒वः॑ । छ॒न्दः॑ । व॒रि॒वः॑ । छ॒न्दः॑ । शं॒भू॒रि॒ति॑
शं – भूः॑ । छ॒न्दः॑ । परि॒भू॒रि॒ति॑ परि – भूः॑ । छ॒न्दः॑ । आ॒च्छ॒त् ।
छ॒न्दः॑ । म॒नः॑ । छ॒न्दः॑ । व्य॒चः॑ । छ॒न्दः॑ । सि॒न्धुः॑ । छ॒न्दः॑ । स॒मु॒द्रम् ।
छ॒न्दः॑ । स॒लि॒लम् । छ॒न्दः॑ । सँ॒य॒दि॒ति॑ सं – य॒त् । छ॒न्दः॑ । वि॒य॒दि॒ति॑
वि – य॒त् । छ॒न्दः॑ । बृ॒ह॒त् । छ॒न्दः॑ । रथ॒न्त॒रमि॒ति॑ रथं – त॒रम् ।
छ॒न्दः॑ । नि॒का॒य इति॑ नि – का॒यः॑ । छ॒न्दः॑ । वि॒व॒ध इति॑ वि – व॒धः॑ ।
छ॒न्दः॑ । गि॒रः॑ । छ॒न्दः॑ । भ्रजः॑ । छ॒न्दः॑ । स॒ष्टु॒बि॒ति॑ स – स्तु॒प् ।

छन्दः । अनुष्टु॒बित्य॑नु – स्तुप् । छन्दः । क॒कुत् । छन्दः ।

त्रि॒क॒कु॒दिति॑ त्रि – क॒कुत् । छन्दः । का॒व्यम् । छन्दः ।

अ॒ङ्कु॒पम् । छन्दः । 27 (50)

TS 4.3.12.3

पद॑प॒ङ्क्ति॑श्छन्दो॒ ऽक्ष॑रप॒ङ्क्ति॑श्छन्दो॒ वि॒ष्टार॑प॒ङ्क्ति॑श्छन्दः॒

क्षु॒रो भृ॒ज्वा॒ञ्छन्दः॑ प्र॒च्छ॒छन्दः॑ प॒क्षश्छन्द॑ ए॒वश्छन्दो॑

व॒रिव॑श्छन्दो॒ वय॑श्छन्दो॒ वय॑स्कृ॒च्छन्दो॑ वि॒शालं॑ छन्दो॒

वि॒ष्वर्द्धा॑श्छन्दश्छ॒दिश्छन्दो॑ दू॒रो॒हणं॑ छन्दस्त॒न्द्रं

छन्दो॑ ऽङ्गा॒ङ्गं छन्दः॑ ॥ 28

TS 4.3.12.3 - Padam

पद॑प॒ङ्क्ति॑रिति॒ पद॑ – प॒ङ्क्तिः॑ । छन्दः । अ॒क्ष॑रप॒ङ्क्ति॑रित्य॒क्षर॑ – प॒ङ्क्तिः॑ ।

छन्दः । वि॒ष्टार॑प॒ङ्क्ति॑रिति॒ वि॒ष्टार॑ – प॒ङ्क्तिः॑ । छन्दः । क्षु॒रः । भृ॒ज्वान् ।

छन्दः । प्र॒च्छत् । छन्दः । प॒क्षः । छन्दः । ए॒वः । छन्दः । व॒रिवः॑ ।

छन्दः । वयः॑ । छन्दः । वय॑स्कृ॒दिति॑ वयः – कृत् । छन्दः ।

वि॒शाल॑मिति॒ वि – शाल॑म् । छन्दः । वि॒ष्वर्द्धा॑ इति॒ वि – स्प॒र्द्धाः॑ ।

छन्दः । छदिः । छन्दः । दूरो॒हणमि॑ति दुः – रो॒हणम् । छन्दः ।
तन्द्र॑म् । छन्दः । अ॒ङ्काङ्क॑म् । छन्दः ॥ 28 (33)

(अस्य – इ॒कुप॑ञ्छन्द – स्त्रय॑स्त्रि॒शच्च) (A12)

TS 4.3.13.1

अ॒ग्निर्वृ॑त्राणि जङ्घ॑नद् द्रवि॑णस्युर्वि॒पन्य॑या ।
समि॑द्धः शु॒क्र आहु॑तः ॥
त्वञ् सो॑मासि स॒त्पति॑-स्त्वञ् राजो॑त वृ॒त्रहा ।
त्वं भ॒द्रो अ॑सि क्र॒तुः ॥
भ॒द्रा ते॑ अ॒ग्ने स्व॑नीक स॒न्दृग् घो॑रस्य स॒तो वि॑षुणस्य चारुः ।
न यत् ते॑ शो॒चि स्तम॑सा वर॒न्त न ध्व॑स्मानस्त॒नुवि॒ रेप॒ आ धुः ॥
भ॒द्रं ते॑ अ॒ग्ने सह॑सिन्ननीक-मुपा॑क आ रो॒चते॑ सूर्य॑स्य ।

TS 4.3.13.1 - Padam

अ॒ग्निः । वृ॑त्राणि । जङ्घ॑नत् । द्रवि॑णस्युः । वि॒पन्य॑येति
वि – प॒न्यया॑ ॥ समि॑द्ध इति सम् – इ॒द्धः । शु॒क्रः । आहु॑त
इत्या – हु॒तः ॥ त्वम् । सो॒म । अ॒सि । स॒त्पति॑रिति सत् – प॒तिः ।

त्वम् । राजा॑ । उ॒त । वृ॒त्रहे॑ति वृ॒त्र – हा ॥ त्वम् । भ॒द्रः । अ॒सि ।
क्र॑तुः ॥ भ॒द्रा । ते । अ॒ग्ने । स्व॒नीके॑ति सु – अ॒नीक॑ । स॒न्दृगे॑ति
सं – दृक् । घो॒रस्य॑ । स॒तः । वि॒षुण॑स्य । चा॒रुः ॥ न । यत् । ते ।
शो॒चिः । तम॑सा । वर॑न्त । न । ध्व॒स्मानः॑ । त॒नुवि॑ । रेपः॑ । ए॒ति ।
धुः ॥ भ॒द्रम् । ते । अ॒ग्ने । स॒हसि॑न् । अ॒नीक॑म् । उ॒पाके॑ । ए॒ति ।
रो॒चते॑ । सूर्य॑स्य ॥ 29 (50)

TS 4.3.13.2

रु॒शद्-दृ॒शे द॒दृशे॑ न॒क्तया॑ चि॒दरू॑क्षि॒तं दृ॒श आ रू॒पे अ॒न्नं ॥
सै॒ना ऽनी॑केन सुवि॒दत्रो॑ अ॒स्मे य॒ष्टा दे॒वाꣳ आ॒यजि॑ष्ठः स्व॒स्ति ।
अ॒दब्धो॑ गो॒पा उ॒त नः॑ प॒रस्या॑ अ॒ग्ने द्यु॒मदु॑त रेवद् दि॒दीहि॑ ॥
स्व॒स्ति नो॑ दि॒वो अ॒ग्ने पृ॒थिव्या॑ वि॒श्वायु॑र्द्धेहि य॒जथा॑य दे॒व ।
यथ् सी॒महि॑ दि॒विजा॑त प्र॒शस्तं॑ तद॒स्मासु॑ द्रवि॒णं धे॑हि चि॒त्रं ॥
यथा॑ हो॒तर्म॑नुषो – [ ] 30

TS 4.3.13.2 - Padam

रु॑शत् । दृ॑शे । द॒दृ॑शे । न॒क्त॒या । चि॒त् । अ॒रू॒क्षि॒तम् । दृ॑शे । ए॒ति ।
रू॒पे । अ॒न्नम् ॥ सः । ए॒ना । अ॒नी॒केन । सु॒वि॒द॒त्र इति सु॒वि॒द॒त्रः ।
अ॒स्मे इति । य॒ष्टा ॥ दे॒वान् । आ॒य॒जि॒ष्ठ इत्या – य॒जि॒ष्ठः । स्व॒स्ति ॥
अ॒द॒ब्धः । गो॒पा इति गो॒पाः । उ॒त । नः । प॒र॒स्या इति प॒रः-पाः ।
अ॒ग्ने ॥ द्यु॒म॒दि॒ति द्यु – म॒त् । उ॒त । रे॒वत् । दि॒दी॒हि ॥ स्व॒स्ति । नः ।
दि॒वः । अ॒ग्ने । पृ॒थि॒व्याः । वि॒श्वा॒यु॒रिति वि॒श्व – आ॒युः । धे॒हि ।
य॒ज॒था॒य । दे॒व ॥ य॒त् । सी॒म॒हि । दि॒वि॒जा॒तेति दि॒वि – जा॒त ।
प्र॒श॒स्त॒मिति प्र – श॒स्त॒म् । त॒त् । अ॒स्मा॒सु । द्र॒वि॒णम् । धे॒हि ।
चि॒त्रम् ॥ य॒था ॥ हो॒तः । म॒नु॒षः । 30 (50)

TS 4.3.13.3

दे॒व॒ता॒ता य॒ज्ञे॒भिः सू॒नो स॒ह॒सो य॒जा॒सि ।
ए॒वा नो॑ अ॒द्य स॒म॒ना स॒मा॒ना-नु॒श-न्न॒ग्न उ॒श॒तो य॒क्षि दे॒वान् ॥
अ॒ग्नि॒मी॒डे पु॒रो॒हि॒तं य॒ज्ञ॒स्य दे॒वमृ॒त्वि॒जं ॥
हो॒ता॒रꣳ र॒त्न॒धा॒त॒मं ॥
वृ॒षा सो॒म द्यु॒माꣳ अ॒सि वृ॒षा दे॒व वृ॒ष॒व॒र॒तः ।

वृषा॑ धर्मा॑णि दधि॑षे ॥

सान्त॑पना इ॒दं ह॒विर्म॑रुत-स्तज्जु॑जुष्टन ।

युष्मा॑कोती रि॒शाद॑सः ॥

यो नो॑ म॒र्तो वस॑वो दुर्ह॒णायु॑-स्तिरः स॒त्यानि॑ मरुतो - [ ] 31

TS 4.3.13.3 - Padam

दे॒वता॑तेति॑ दे॒व - ता॒ता । य॒ज्ञेभिः॑ । सू॒नो इति॑ । स॒हसः॑ । य॒जासि॑ ॥

ए॒वा । नः॑ । अ॒द्य । स॒मना॑ । स॒मानान्॑ । उ॒शन् । अ॒ग्ने । उ॒शतः॑ ।

य॒क्षि । दे॒वान् ॥ अ॒ग्निम् । ई॒डे । पु॒रोहि॑तमिति॑ पु॒रः - हि॒तम् ।

य॒ज्ञस्य॑ । दे॒वम् । ऋ॒त्विज॑म् ॥ हो॒तार॑म् । र॒त्नधा॑तममिति॑

र॒त्न - धा॑तमम् ॥ वृषा॑ । सो॒म । द्यु॒मानि॑ति॑ द्यु-मा॒न् । अ॒सि । वृषा॑ ॥

दे॒व । वृष॑व्रत इति॑ वृष - व्रतः॑ ॥ वृषा॑ । धर्मा॑णि । दधि॑षे ॥

सान्त॑पना इति॑ सां - त॒पनाः॑ । इ॒दम् । ह॒विः । म॒रुतः॑ । तत् ।

जु॒जुष्ट॑न ॥ यु॒ष्माकं॑ । ऊ॒ती । रि॒शाद॑स इति॑ रि॒श - अ॒दसः॑ ॥

यः । नः॑ । म॒र्तः । वस॑वः । दुर्ह॒णायु॑रिति॑ दुः - ह॒णायुः॑ । ति॒रः ।

स॒त्यानि॑ । म॒रुतः॑ । 31 (50)

TS 4.3.13.4

जि॒घा॒ञ्सात् ।

द्रु॒हः पा॒शं प्र॒ति स मु॒चीष्ट॑ तपि॒ष्ठेन॑ तप॒सा ह॒न्त॒ना तं ॥

सँ॒व॒थ्स॒रीणा॑ मरु॒तः स्व॒र्का उ॒रुक्ष॒याः सग॑णा॒ मानु॑षेषु ।

ते॒ऽस्मत् पा॒शान् प्र मु॒ञ्च॒न्त्व॒हसः॑ सा॒न्त॒प॒ना म॒दि॒रा मा॒दयि॑ष्णवः ॥

पि॒प्री॒हि दे॒वाञ् उ॒शतो॑ यवि॒ष्ठ वि॒द्वान् ऋ॒तू॒र्ऋ॒तुप॑ते यजे॒ह ।

ये दै॒व्या ऋ॒त्विज॑-स्तेभि॒रग्ने॑ त्वञ् हो॒तृणा॑-म॒स्याय॑जिष्ठः ॥

अग्ने॑ यद॒द्य वि॒शो अ॒ध्वर॑स्य हो॒तः पा॒वक॑ - [ ] 32

TS 4.3.13.4 - Padam

जि॒घा॒ञ्सात् ॥ द्रु॒हः । पा॒शम् । प्र॒तीति॑ । सः । मु॒चीष्ट॑ । तपि॒ष्ठेन॑ ।

तप॒सा । ह॒न्त॒न । तम् ॥ सँ॒व॒थ्स॒रीणा॑ इति॑ सं - व॒थ्स॒रीणाः॑ ।

मरु॒तः । स्व॒र्का इति॑ सु - अ॒र्काः । उ॒रुक्ष॒या इत्यु॑रु - क्ष॒याः ।

सग॑णा॒ इति॑ स - ग॒णाः । मा॒नु॒षेषु॑ ॥ ते । अ॒स्मत् । पा॒शान् । प्रेति॑ ।

मु॒ञ्च॒न्तु । अ॒हसः॑ । सा॒न्त॒प॒ना इति॑ सां - त॒प॒नाः । म॒दि॒राः ।

मा॒दयि॑ष्णवः ॥ पि॒प्री॒हि । दे॒वान् । उ॒शतः॑ । यवि॒ष्ठ । वि॒द्वान् । ऋ॒तून् ।

ऋ॒तुप॑त इत्यृ॒तु-प॑ते । यज॑ । इ॒ह ॥ ये । दै॒व्याः । ऋ॒त्विजः॑ । तेभिः॑ ।

अ॒ग्ने॑ । त्वम् । हो॒तृ॑णाम् । अ॒सि॑ । आ॒य॒जि॒ष्ठ॒ इत्या॑ – य॒जि॒ष्ठः॑ ॥

अ॒ग्ने॑ । यत् । अ॒द्य॒ । वि॒शः॑ । अ॒ध्व॒र॒स्य॑ । हो॒तः॑ । पा॒व॒क॑ । 32 (50)

TS 4.3.13.5

शो॒चे॒ वे॒ष्ट्व॑ हि य॒ज्वा॑ ॥

ऋ॒ता य॒जा॒सि॑ म॒हि॒ना वि॑ य॒द्भू॒र् ह॒व्या॑ व॒ह य॒वि॒ष्ठ॒ या ते॑ अ॒द्य ॥

अ॒ग्नि॒ना र॒यि-म॑श्न॒वत् पो॑ष॒मे॒व दि॒वेदि॑वे ।

य॒श॒सं वी॑र॒वत्त॑मं ॥

ग॒य॒स्फा॒नो अ॒मी॒व॒हा व॑सु॒वित् पु॑ष्टि॒वर्द्ध॑नः ।

सु॒मि॒त्रः सो॒म नो॑ भव ॥

गृ॒हमे॑धा॒स आ ग॑त॒ मरु॑तो॒ मा ऽप॑ भू॒तन॑ ।

प्र॒मु॒ञ्च॒न्तो नो॑ अ॒ह॒सः॑ ॥

पू॒र्वी॒भिर् हि॑ द॒दा॒शि॒म श॒र॒द्धि॑र्मरु॒तो व॑यं ।

म॒हो॒भि- [ ] 33

TS 4.3.13.5 - Padam

शो॒चे । वेः । त्वम् । हि । यज्वा॑ ॥ ऋ॒ता । य॒जा॒सि॒ । म॒हि॒ना । वी॒ति॑ ।
यत् । भूः । ह॒व्या । व॒ह । य॒वि॒ष्ठ । या । ते । अ॒द्य ॥ अ॒ग्नि॒ना ।
र॒यि॒म् । अ॒श्न॒वत् । पो॒ष॒म् । ए॒व । दि॒वे॒दि॒व॒ इति॑ दि॒वे – दि॒वे ॥
य॒श॒स॒म् । वी॒र॒व॒त्त॒म॒मि॒ति॑ वी॒र॒व॒त् – त॒म॒म् ॥ ग॒य॒स्फा॒न॒ इति॑
ग॒य – स्फा॒नः । अ॒मी॒व॒हे॒त्य॒मी॒व – हा । व॒सु॒वि॒दि॒ति॑ व॒सु – वि॒त् ।
पु॒ष्टि॒व॒र्द्ध॒न॒ इति॑ पु॒ष्टि – व॒र्द्ध॒नः ॥ सु॒मि॒त्र॒ इति॑ सु – मि॒त्रः । सो॒म ।
नः । भ॒व ॥ गृ॒ह॒मे॒धा॒स॒ इति॑ गृ॒ह – मे॒धा॒सः । ए॒ति॑ । ग॒त । म॒रु॒तः ।
मा । अ॒पे॒ति॑ । भू॒त॒न ॥ प्र॒मु॒ञ्च॒न्त॒ इति॑ प्र – मु॒ञ्च॒न्तः । नः ।
अ॒ह॒सः ॥ पू॒र्वी॒भिः । हि । द॒दा॒शि॒म । श॒र॒द्धि॒रि॒ति॑ श॒र॒त् – भिः ।
म॒रु॒तः । व॒य॒म् ॥ म॒हो॒भि॒रि॒ति॑ म॒हः – भिः । 33 (50)

TS 4.3.13.6

–श्च॒र्ष॒णी॒नां ॥

प्र बु॒द्धि॒न॒या ई॒र॒ते वो॒ म॒हा॒सि॒ प्र णा॒मा॒नि प्र॒य॒ज्य॒व–स्ति॒र॒ध्वं ।
स॒ह॒स्रि॒यं द॒म्यं भा॒ग॒मे॒तं गृ॒ह॒मे॒धी॒यं म॒रु॒तो जु॒ष॒ध्वं ॥
उ॒प य–मे॒ति॑ यु॒व॒तिः सु॒द॒क्षं दो॒षा व॒स्तो॒र् ह॒वि॒ष्म॒ती घृ॒ता॒ची ॥

उप॒ स्वैन॑-म॒रम॑तिर्वसू॒युः ॥

इ॒मो अ॒ग्ने वी॒तत॑मानि ह॒व्या ऽज॑स्रो व॒क्षि दे॒वता॑तिमच्छ ।

प्रति॑ न ई॒ऽ सु॒रभी॑णि वियन्तु ॥

क्री॒डं वः श॒र्द्धो मारु॑त-म॒नर्वा॑ण॒ऽ रथे॑ शु॒भं ॥ 34

TS 4.3.13.6 - Padam

च॒र्ष॒णीना॑म् ॥ प्रेति॑ । बु॒द्धि॒नया॑ ॥ ई॒रते॑ । वः । म॒हा॒ऽसि॑ । प्रेति॑ ।

ना॒मा॒नि । प्र॒य॒ज्य॒व इति॑ प्र - य॒ज्य॒वः । ति॒र॒द्ध्व॒म् ॥ स॒ह॒स्रि॒यम् ।

द॒म्य॒म् । भा॒गम् । ए॒तम् । गृ॒हमे॒धी॒यमि॑ति गृ॒ह - मे॒धी॒यम् । म॒रु॒तः ।

जु॒ष॒द्ध्व॒म् ॥ उपेति॑ । यम् । ए॒ति॑ । यु॒व॒तिः । सु॒दक्ष॑मि॒ति सु॒-दक्ष॑म् ।

दो॒षा । वस्तौः॑ । ह॒विष्म॑ती । घृ॒ताची॑ ॥ उपेति॑ । स्वा । ए॒नम् ।

अ॒र॒म॒तिः । व॒सू॒युरि॑ति वसु - युः ॥ इ॒मो इति॑ । अ॒ग्ने ।

वी॒तत॑मा॒नीति॑ वी॒त - त॒मा॒नि । ह॒व्या । अ॒ज॒स्रः । व॒क्षि ।

दे॒वता॑तिमि॒ति दे॒व - ता॒ति॒म् । अ॒च्छ ॥ प्र॒तीति॑ । नः । ई॒म् ।

सु॒रभी॑णि । वियन्तु ॥ क्री॒डम् । वः । श॒र्द्धः । मा॒रु॒तम् ।

अ॒न॒र्वा॒णम् । रथे॑ शु॒भमि॑ति रथे - शु॒भम् ॥ 34 (50)

TS 4.3.13.7

क॒ण्वा॑ अ॒भि प्र॑ गा॒यत॑ ॥

अ॒त्या॒सो न॑ ये म॒रुतः॑ स्व॒ञ्चो॑ यक्ष॒दृशो॑ न शु॒भय॑न्त म॒र्याः॑ ।

ते ह॒र्म्ये॒ष्ठाः शि॒शवो॑ न शु॒भ्रा व॒थ्सा॒सो न प्र॑क्री॒डिनः॑ पयो॒धाः ॥

प्रै॒षा-म॒ज्मेषु॑ वि॒थुरे॑व रेज॒ते भू॒मिर्या॑मेषु यद्ध यु॒ञ्जते॑ शु॒भे ।

ते क्री॒डयो॑ धुनयो॑ भ्राज॒दृष्टयः॑ स्वयं॑ म॒हित्वं॑ पनयन्त॑ धू॒तयः॑ ॥

उप॒ह्वरे॑षु यदचि॒द्ध्वं य॑यिं वय॑ इव म॒रुतः॑ केन॑ – [ ] 35

TS 4.3.13.7 - Padam

क॒ण्वाः॑ । अ॒भि । प्रेति॑ । गा॒यत॑ ॥ अ॒त्या॒सः । न । ये । म॒रुतः॑ ।

स्व॒ञ्चः॑ । यक्ष॒दृश॑ इति॑ यक्ष – दृशः॑ । न । शु॒भय॑न्त । म॒र्याः॑ ॥ ते ।

ह॒र्म्ये॒ष्ठा इति॑ ह॒र्म्ये-स्थाः॑ । शि॒शवः॑ । न । शु॒भ्राः । व॒थ्सा॒सः । न ।

प्र॒क्री॒डिन॑ इति॑ प्र – क्री॒डिनः॑ । पयो॒धा इति॑ पयः – धाः ॥ प्रेति॑ ।

ए॒षाम् । अ॒ज्मेषु॑ । वि॒थुरा॑ । इव॑ । रेज॒ते । भू॒मिः । या॒मेषु॑ । यत् ।

ह॒ । यु॒ञ्जते॑ । शु॒भे ॥ ते । क्री॒डयः॑ । धुनयः॑ ।

भ्राज॒दृष्टय॑ इति॑ भ्राजत् – ऋ॒ष्टयः॑ । स्वय॑म् ।

म॒हित्वमि॑ति॑ म॒हि – त्वम् । पन॑यन्त॑ । धू॒तयः॑ ॥

उ॒प॒ह॒रेष्वि॒त्यु॒प-ह॒रेषु॑ । यत् । अ॒चि॒द्ध॒वम् । य॒यि॒म् । व॒यः॑ ।

इ॒व । म॒रु॒तः॑ । के॒न । 35 (50)

TS 4.3.13.8

चि॒त् प॒था ।

श्रो॒त॒न्ति॑ को॒शा उप॑ वो रथे॒ष्वा घृ॒त-मु॒क्ष॒ता म॒धु॒व॒र्ण-म॒र्च॑ते ॥

अ॒ग्नि॒म॒ग्नि॒ꣳ ह॒वी॒म॒भिः॑ स॒दा ह॒व॒न्त वि॒श॒प॒तिं॑ ।

ह॒व्य॒वा॒हं॑ पु॒रु॒प्रि॒यं ॥

तꣳ हि श॒श्व॒न्त ई॒ड॒ते सु॒चा दे॒वं घृ॒त॒श्रु॒ता॑ ॥

अ॒ग्निꣳ ह॒व्या॒य वो॒ढ॒वे ॥

इ॒न्द्रा॒ग्नी रो॒च॒ना दि॒वः॑ इ॒ज॒थ॒द् वृ॒त्र-मि॒न्द्रं वो॑ वि॒श्व॒त॒स्प॒री॒न्द्रं न॒रो
वि॒श्व॒क॒र्म॒न् ह॒वि॒षा वावृ॑धा॒नो वि॒श्व॒क॒र्म॒न् ह॒वि॒षा व॒र्द्ध॑नेन ॥ 36

TS 4.3.13.8 - Padam

चि॒त् । प॒था ॥ श्रो॒त॒न्ति॑ । को॒शाः॑ । उपे॒ति॑ । वः॑ । रथे॒षु । ए॒ति॑ ।

घृ॒तम् । उ॒क्ष॒त । म॒धु॒व॒र्ण॒मि॒ति॒ म॒धु - व॒र्ण॒म् । अ॒र्च॑ते ॥

अ॒ग्नि॒म॒ग्नि॒मि॒त्य॒ग्नि॒म् - अ॒ग्नि॒म् । ह॒वी॒म॒भि॒रि॒ति॒ ह॒वी॒म - भिः॑ ।

सदा॑ । ह॒वन्त॑ । वि॒श॒पति॑म् ॥ ह॒व्य॒वा॒ह॒मिति॑ ह॒व्य – वा॒ह॒म् ।
पु॒रु॒प्रि॒य॒मिति॑ पु॒रु – प्रि॒य॒म् ॥ तम् । हि । श॒श्वन्तः॑ । ई॒ड॒ते । सु॒चा ।
दे॒व॒म् । घृ॒त॒श्रु॒तेति॑ घृ॒त – श्रु॒ता ॥ अ॒ग्नि॒म् । ह॒व्याय॑ । वो॒ढ॒वे ॥
इ॒न्द्रा॒ग्नी इ॒तीन्द्र॑ – अ॒ग्नी । रो॒च॒ना । दि॒वः । श्र॒ज॒थत् । वृ॒त्र॒म् ।
इ॒न्द्र॒म् । वः । वि॒श्वतः॑ । प॒रीति॑ । इ॒न्द्र॒म् । नरः॑ । वि॒श्वक॑र्म॒न्निति॑
वि॒श्व – क॒र्म॒न् । ह॒विषा॑ । वा॒वृ॒धा॒नः । वि॒श्वक॑र्म॒न्निति॑
वि॒श्व – क॒र्म॒न् । ह॒विषा॑ । वर्द्ध॑नेन ॥ 36 (46)

(सूर्य॑स्य – म॒नु॒षो – म॒रुतः॑ – पा॒व॒क – म॒हो॒भी – र॒थे॒शु॒भ –
ङ्गे॒न – षड्च॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A13)

=====

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 13 Anuvaakams :-

(अ॒पान्त्वे॑म॒ – त्र॒यं पु॒रो भुवः॑ – प्रा॒ची॑ – ध्रु॒वक्षि॑ति – स्त्र्य॒वि –
रिन्द्रा॑ग्नी – मा छन्द॑ – आ॒शुस्त्रि॒वृ – द॒ग्नेर्भा॑गो – ऽस्ये॑क॒ –
ये॒यमे॒व सा या॑ – ऽग्ने॑ जा॒ता – न॒ग्निर्वृ॒त्राणि॑ – त्रयो॑दश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(अ॒पान्त्वे॑ – न्द्रा॑ग्नी – इ॒यमे॒व – दे॒वता॑ता – षट्त्रि॑ंशत्)

First and Last Padam of Third Prasnam of Kandam 4 :-

(अ॒पान्त्वे॑मन् – ह॒विषा॑ वर्द्ध॒नेन॑)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

चतुर्थ काण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 4 , Prasanam 3 – (TS 4.3)

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	1	65
Anuvakam 2	3	130
Anuvakam 3	2	128
Anuvakam 4	3	167
Anuvakam 5	1	76
Anuvakam 6	2	106
Anuvakam 7	2	106
Anuvakam 8	1	37
Anuvakam 9	2	96
Anuvakam 10	3	135
Anuvakam 11	5	269
Anuvakam 12	3	133
Anuvakam 13	8	396
Total →	36	1844

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in